

ROMÂNIA

Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

de pe lângă

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI
CCIR Business Center – B-dul Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București
Telefon: 0213192747, Fax: 0213190126
e-mail: arbitration@ccir.ro

Către,

ROTARY CONSTRUCȚII S.R.L. – societate în insolvență

Cu sediul ales la :

Popescu & Asociații SPARL

București, Cube Victoriei Center, str. Strada Buzești nr. 75-77, etaj 13, cod poștal

011013, sector 1

Dosar Nr. 88/2019

Vă comunicăm alăturat **Sentința arbitrală nr. 33 din 19 mai 2022**, pronunțată în dosarul mai sus menționat, cuprinzând un număr de 64 pagini.

Asistent arbitral,
Dana Pop

**CURTEA DE ARBITRAJ COMERCIAL INTERNAȚIONAL
DE PE LÂNGĂ
CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI**
B-dul O.Goga nr.2, sector 3, București, tel: 319.27.47; 319.01.14-18 int.156 Fax:319.01.26
E-mail: arbitration@ccir.ro

Dosar nr. 88/2019

Sentință arbitrală
nr.33 din 19 mai 2022

Tribunalul arbitral compus din:

Supraarbitru: Marin Voicu
Arbitru: Flavius Antoniu Baias
Arbitru: Gheorghe Buta

Asistent arbitral șef: Daniela Domnica Pop

S-a luat în examinare acțiunea arbitrală înregistrată la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României sub nr.116/6.09.2019, formulată de reclamanta **SC ROTARY CONSTRUCȚII SRL – societate în insolvență**, cu sediul în București, Str. Parcului nr. 77, sector 1, în contradictoriu cu pârâta **MUNICIPIUL BUCUREȘTI**, cu sediul în București, Sector 5, Bld. Regina Elisabeta nr. 47, având ca obiect **constatarea rezilierii contractului de antrepriză și pretenții bănești**.

Debaterile au avut loc în ședința din data de 28.04.2022, când pronunțarea s-a amânat pentru astăzi.

Tribunalul arbitral

Constată și decide asupra acțiunii arbitrale în considerente și în dispozitiv.

SUMAR

I.Circumstanțele de fapt ale cauzei

1.Acțiunea arbitrală a reclamantei Rotary Construcții SRL (53 pagini)

1.1.Obiectul cererii introductive

1.2. Motivele de fapt și de drept

- a). Contractul.
- b). Terminarea lucrărilor
- c). Rezilierea unilaterală declarată de Antreprenor
- d). Rezilierea unilaterală declarată de Beneficiar
- e). Proiectul general și cele 6 contracte
- f). Istoricul execuției
- g). Întârzierile
- h). Suspendarea lucrărilor
- i). Certificatul de urbanism
- j). Modificarea cerințelor Beneficiarului

1.3. Probele propuse de reclamantă

2. Răspunsul (Întâmpinarea) pârâtului (54 pagini)

- 2.1. Notificarea de reziliere data de Antreprenor
- 2.2. Nefinalizarea obiectivelor 1, 2 și 3, 4 și 5
- 2.3. Stadiul lucrărilor la data rezilierii
- 2.4. Concluzii
- 2.5. Probele propuse de Pârât

3. Cererea reconvențională (pag. 34-54 din Răspuns), disjunsă prin Încheierea din 17.03.2020 formându-se noul dosar nr. 56/2020-suspendat

4. Convenția arbitrală, competența, constituirea și compunerea Tribunalului arbitral, precum și calitatea procesuală

4.1. Convenția arbitrală și competența

4.2. Constituirea și compunerea Tribunalului arbitral

4.3. Asocierea care a adjudecat contractul de proiectare și de execuție, acordul asociaților asupra cererii de arbitrare. Sinteza cererii și Precizările reclamantei,

5. Raportul de expertiză tehnică, depus la 26.07.2021 (711 pag)

5.1. Concluziile și răspunsurile expertului tehnic

5.2. Obiecțiunile părților și Răspunsul expertului tehnic la obiecțiuni (16.09.2020)

5.3. Cererea pârâtului de refacere a raportului/completare a răspunsului la obiecțiuni (25.11.2021)

5.4. Completarea la Raport și la Răspunsul la obiecțiuni, depuse de expertul tehnic (10.03.2022)

5.5.A doua cerere de refacere/o noua expertiză tehnică formulată de pârât (17.03.2022)

6.Concluziile Tribunalului arbitral asupra cererii de refacere/ "o noua expertiză în specialitatea construcții civile", formulată de pârât

II.Circumstanțele de drept ale cauzei.

1.Contractul de proiectare și execuție și succesiunea actelor și operațiunilor

2.Principalele susțineri ale reclamantei

3.Apărările și susținerile pârâtei, în sinteză

4.Divergența asupra **naturii contractului, a valabilității rezilierii unilaterale și a efectelor notificărilor**

4.1.Natura contractului și clauzele de reziliere

4.1.1.Unele **considerații de doctrină și jurisprudență privind natura**, efectele și mecanismul rezilierii unilaterale

4.3.Cu privire la **validitatea/eficacitatea Notificării dispusă de Antreprenor la 28.09.2018 și încetarea contractului**

5.Asupra fondului cauzei

5.1.Încetarea contractului din culpa Beneficiarului. Efecte

5.1.1.Considerații din doctrină și jurisprudență

5.1.2.Derularea contractului și modul de îndeplinire a obligațiilor părților

5.2.Noile cerințe și soluții tehnice

5.3.Sucesiunea actelor adiționale, a întârzierilor și a revendicărilor

6.Concluziile expertizei tehnice

7.Soluția tribunalului arbitral

7.1.Dreptul aplicabil din codul civil

7.2.Aplicarea principiilor și dispozițiilor legale, precum și a clauzelor incidente, la speța

7.3.Garanția de bună execuție și cheltuielile suplimentare

7.3.1. Garanția de bună execuție

7.3.2. Cheltuielile suplimentare

7.3.3. Dobânzile/penalitățile de întârziere

7.4. Cheltuielile de arbitraj

*

I. Circumstanțele de fapt ale cauzei

1. Acțiunea arbitrală a reclamantei Rotary Construcții SRL (53 pagini)

1.1. Obiectul cererii introductive:

-”sa constatați intervenirea rezilierii din motive culpabile Beneficiarului pârât, astfel cum aceasta a fost notificată Municipiului București prin Notificarea nr. 7004/27.09.2018;

-sa obligați pârâta Municipiul București la emiterea adresei de deblocare a Garanțiilor de Bună execuție si a Retinerilor contractuale, constituite prin reținerea din Certificatele de plată interimare în conturile subscrisei deschise la Trezoreria Municipiului București;

-sa obligați pârâta Municipiul București la plata către subscrisa Rotary Construcții SRL a sumei de 13.029.645,25 lei inclusiv TVA, reprezentând contravaloare pretenții la data rezilierii contractului, astfel cum acestea vor fi detaliate în cuprinsul cererii de arbitraj, precum si la plata penalitatilor de intarziere datorate pana la data achitarii integrale a debitului;

-obligarea paratei la plata cheltuielilor ocazionate de judecarea prezentei cereri”.

1.2. Motivele de fapt și de drept

A. Cadrul contractual general:

”**Contract Lucrari:** CL2 – ”Construirea sistemului de drenare la partea dreapta a casetei si alte lucrari la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului si Carol I”

Autoritatea Contractanta: Municipiul Bucuresti

Inginer: Asocierea EPTISA ROMANIA SRL & EPTISA SERVICIOS DE

INGENIERIA SL & SC KONSENT SA, lider de asociere EPTISA ROMANIA SRL

Executant: SC Rotary Constructii SRL – SC Brexxon DDS (fosta SC Cala SA), lider SC Rotary Constructii SRL

Valoarea Acceptata a Contractului de Lucrari : 80.264.154,63 lei (exclusiv TVA)

TVA: 19.263.397,11 lei

TOTAL VALOARE CONTRACT ACCEPTATA (inclusiv TVA): 99.527.551,74 lei

Din care Diverse si Neprevazute: 7.633.483,53 (exclusiv TVA)

TVA aferenta Diverse si Neprevazute: 1.832.036,05 lei

SubContractori nominalizati in Oferta : SC Institutul de Studii si Proiectari Energetice SA (ISPE) - pentru proiectare

S-au semnat Procesele Verbale la Terminarea Lucrarilor pentru:

Obiect 1: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Carol – PVRTL 7381/24.06.2016

Obiect 2: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Tineretului – PVRTL 7426/27.06.2016

Obiect 3: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Titan – PVRTL 7303/23.06.2016”

B.Evoluția contractuală

”Contract 277 din 17.06.2014 - CL2 – Construirea sistemului de drenare la partea dreapta a casetei si alte lucrari la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului si Carol

Act Adititional nr. 1 din 20.10.2015 – modificari clauze contractuale 14.2, 14.5, 14.6 si schimbarea denumirii asociatului CALA SA in Brexxon SA

Act Adititional nr. 2 din 20.03.2016 – prelungire termen de executie cu 79 zile, motivat de lipsa numirii Inginerului, conform contract (in sarcina Beneficiarului)

Act Adititional nr. 3 din 17.03.2017 – modificare Cerintele Beneficiarului (erori in Cerintele Beneficiarului) si prelungire termen de executie cu 450 zile, motivat de intarzieri in emiterea avizelor

Act Aditonal nr. 4 din 29.08.2017 – revizuirea Listelor de Preturi, cu includerea lucrarilor suplimentare executate de Antreprenor

Act Aditonal nr. 5 din 15.05.2018 – prelungire termen de executie cu 367 zile, motivat de suspendarea prelungita a Lucrarilor si intarzieri in emiterea Certificatului de Urbanism (in sarcina Beneficiarului).

Antreprenorul a emis adresa ROT7004/27.09.2018, prin care notifica Rezilierea contractului 277/17.06.2014, iar Beneficiarul a respins notificarea de reziliere a Antreprenorului si a emis Notificarea Beneficiarului de Reziliere a contractului 277/17.06.2014 prin adresa nr. 5026/09.10.2018.

C.Documentatia de Atribuire – Cerintele Beneficiarului

Conform Studiului de Fezabilitate, proiectul general realizat de Municipiul București se numeste „**Reabilitarea casetei de ape uzate – Dambovita**” si face parte din obiectivul „Finalizarea Statiei de Epurare Glina, reabilitarea principalelor colectoare de canalizare si a canalului colector Dambovita (Caseta)”, **care este impartit in 6 contracte distincte** (CL1-CL6), unele in curs de executie de diferite alte societăți comerciale si unele in curs de achizitie de catre Autoritatea Contractanta.

Proiectul „CL2 – Construirea sistemului de drenare la partea dreapta a casetei si alte lucrari la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului si Carol” este parte din proiectul global „Reabilitarea casetei de ape uzate Dambovita”, constituind obiectul contractului de lucrări executate de reclamanta, fiind impartial în 5 obiective/sectoare:

Proiectul CL2 este impartit in 5 obiecte/sectoare:

- 1: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Carol
- 2: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Tineretului
- 3: Statie de pompare si conducta de refulare preaplin lacul Titan
- 4: Dren principal paralel cu colectorul Ao
- 5: Conducta colectoare drenuri secundare

Este de precizat că această situație s-a menținut până la data rezilierii, în sensul în care, nici Autoritatea Contractanta si nici Inginerul nu au transmis informatiile cu privire la modificarile necesare, rezultate in urma analizei efectuata de UMP si ANB. Cu toate acestea, inscrisurile dovedesc ca interferenta contractului CL6 in proiectul tehnic final, aferent obiecte 4 si 5 din cadrul CL2 este reala, fiind obligatoriu ca datele sa fie furnizate cu celeritate, acestea influențând soluția tehnica finala”.

D. Rezilierea Contractului

Realizarea cerinței de depresionare conform cerințelor caietului de sarcini și anume la nivelul radierului colectorului AO nu este practic necesară, pentru că în fapt realizarea acestei scăderi a nivelului, departe de a aduce beneficii în ceea ce privește exploatarea utilităților și construcțiilor din zonă, tulbura echilibrul hidrogeologic și conduce la apariția unor tasări care vor afecta stabilitatea și siguranța clădirilor și a rețelelor adiacente. Rezultatele studiilor de teren efectuate de Antreprenor în perioada scursă până la această dată, a condus la modificarea parametrilor de proiectare din DA și CS, luați în considerare inițial, exclusiv din cauza circumstanțelor imprevizibile și anume:

- Modificarea debitelor aferente pânzei freatice, datorată luării în considerare a valorilor medii ale coeficienților de permeabilitate pe fiecare tronson în parte;
- Regimul de proprietate al terenului aferent traseului actual al drenului, cu consecința directă în afectarea amplasamentului necesar execuției lucrărilor;
- Condiții geotehnice diferite față de cele cuprinse în DA
- Debite aferente drenurilor secundare diferite față de cele menționate în DA

În consecință, motivele care au stat la baza Modificării Cerințelor Beneficiarului rezidă exclusiv în incapacitatea Beneficiarului de a furniza un Caiet de Sarcini corect și de a gestiona un proiect de anvergură această, sintetizată astfel:

- Inutilitatea cerinței inițiale prevăzute prin Documentația de Atribuire de **reducere a infiltratilor din panza freatica în sistemul de canalizare prin executarea drenului aferent colectorului AO**, cunoscând investițiile în curs (contractele distincte CL3, CL4 și CL5) care au ca scop al lucrărilor exact reabilitările și etanșeizarea colectorului AO și a Casetei, având consecința de a fi un sistem compact care nu mai permite introducerea apelor din panza freatică în colectorul AO și în Casetă.
- Modificarea traseului inițial și retrasarea amplasamentului inițial;

Prin suprapunerea planselor din Parcul Izvor, Zona Pod Basarab, Pod Mihai Bravu/Splaiul Unirii cu GIS-ul furnizat de către Apa Nova București și a informațiilor primite de la alți proprietari de utilități, au fost identificate tronsoane ale drenului orizontal și colectorului proiectat care intra în conflict cu investițiile executate sau aflate în curs de aprobare de către Serviciul Proiecte Urbane.

Conform precizarilor facute de Metroul SA Bucuresti, in raspunsul la solicitarea noastra de a emite avizul favorabil, rezulta ca atat traseul initial al drenului orizontal si colectorului principal cat si cel al conductelor de refulare aferente sistemului de descarcare a lacurilor Titan, Tineretului si Carol, intra in conflict cu amplasamentul statiilor de metrou si a zonelor de siguranta aferente fiind necesara modificarea si refacerea traseului initial prevazut in documentatia de atribuire.

1. Regimul juridic al terenurilor aferente traseului drenului orizontal, colectorului principal si al conductelor de refulare pentru statiile de pompe aferente celor trei lacuri, precum si conflictele inregistrate cu proprietatile private (nesoluționate integral și final nici la data prezentei) aflate de-a lungul traseului au condus la necesitatea reproiectarii si adaptarii proiectului tehnic la conditiile reale din teren, iart în final la imposibilitatea de realizare a lucrărilor.

2. Diferentele dintre parametri de proiectare (debit, nivel panza freatica, permeabilitate sol, adancimi de foraj) obtinuti in urma intocmirii studiilor hidro-geologice, care au fost utilizate pentru modelarea matematica, si cei precizati in Caietul de Sarcini si documentatia de atribuire;

3. In baza forajelor realizate de-a lungul traseului initial, a analizei rezultatelor obtinute si a informatiilor suplimentare primite de la Beneficiar in perioada noiembrie 2014 - ianuarie 2015 precum si a calculelor si modelarii matematice ulterioare, ce au tinut cont de noii parametri de proiectare obtinuti, au rezultat **noile solutiile tehnice propuse pentru finalizarea PTE pentru drenul orizontal si colectorul principal.**

4. Cunoscand faptul ca suspendarea lucrărilor a fost dispusa pentru o perioada de 300 de zile, Antreprenorul, deși avea temei contractual de a solicita rezilierea contractului, nu a uzitat la acel moment de această prevedere, in dorinta de a continua si a termina Lucrarile.

Cu toate acestea, după parcurgerea tuturor etapelor contractuale, acționând în bună credință în demersurile sale pentru a încercare implementarea scopului contractului, Antreprenorul a constatat în final, pe de o parte imposibilitatea de finalizare a lucrărilor din culpa beneficiarului, iar pe de altă parte inutilitatea realizării lucrărilor rămase de executat, determinat de interferența acestora cu alte lucrări, obiect al altor contracte, prin execuția cărora scopul lucrărilor era realizat.

Erorile în Documentația de atribuire a Beneficiarului au avut impact semnificativ asupra obiectului contractului determinând o eroare esențială asupra obiectului contractului, astfel:

- Imposibilitatea de a realiza 73% din obiectul contractului, Obiectele 4 și 5, determinat de eroarea în documentație care nu a prevăzut și nu a specificat că traseul lucrărilor afectează proprietăți private, ci dimpotriva a specificat contrariul;
- Imposibilitatea, determinată de inutilitatea realizării lucrărilor la Obiecte 4 și 5 (73% din contract) determinat de realizarea scopului acestor lucrări prin intermediul altor lucrări, obiect al altor contracte încheiate de Beneficiarul pârât cu alți antreprenori;

Erorile din documentația de atribuire au avut impact asupra scopului comercial al contractului, determinat de faptul că aceste erori ale documentației de atribuire au condus la prelungiri de termene în mod excesiv, ceea ce face ca, condițiile contractuale avute în vedere la momentul încheierii contractului să fie complet denaturate, fiind afectate în mod esențial obiectul, durata și valoarea contractului, obiectul și valoarea fiind restânse la 23% din valoarea inițială, iar durata extinsă cu aproximativ 54 de luni, de 3 ori peste durata prevăzută inițial, ceea ce afectează în mod evident consimțământul exprimat la data încheierii contractului.

Aceste erori ale Beneficiarului au determinat și imposibilitatea acestuia de a-și îndeplini obligația esențială de a asigura accesul pe șantier și de a preda amplasamentul în vederea executării lucrărilor, Beneficiarul fiind în imposibilitate de a preda accesul la proprietățile private care erau afectate de traseul lucrărilor.

Toate aceste consecințe ale erorilor culpabile Beneficiarului au determinat Antreprenorul ca, la data de 27.09.2018, în temeiul sub-clauzelor 1.9, 2.1, 20.1, 16.2, 19.7 din Contractul încheiat de părți să procedeze la rezilierea contractului,,.

E.Contractul. Clauzele esențiale

a).Istoricul execuției:

-**Avizarea Proiectului tehnic**, trimis la 16.01.2015 și a detaliilor de execuție de către CTE al Primăriei Municipiului București-Avizul nr. 10/19.02.2015;

-**Expertiza** privind soluțiile tehnice, trimisă de reclamantă paratului la 30.03.2015, iar

-**Autorizațiile de construcție**, s-au eliberat la 07.04.2015 (nr. 102-"Carol I"), (nr. 100-"Tineretului") și (nr. 101-"Titan").

-**Procese verbale de predare-primire** a amplasamentelor s-au încheiat la 15.04.2015 (nr. 3689-"Carol I"), (nr. 3690-"Tineretului") și (nr. 3691 - "Titan").

-**Actul adițional nr. 2/25.03.2016** – s-a prelungit data de finalizare a lucrărilor la 01.05.2016 și, apoi, Actul adițional nr. 3/2016 s-a mai prelungit termenul final de 450 de zile, până la 25.07.2017, iar prin Actul adițional nr. 4 s-a revizuit Lista de prețuri.

b).Terminarea lucrărilor. Procesele verbale semnate la: "TITAN" – 24.06.2016, "TINERETULUI"-27.06.2016 și "CAROL I"-23.06.2016, cu observații.

c).**Rezilierea unilaterală** – clauza 16.2.-Notificarea nr. 7004/27.09.2018, începând cu data de 1.10.2018, declarată de Antreprenor.

d).**Rezilierea unilaterală** declarată de beneficiar prin Notificarea nr. 5026/09.10.2018.

e).**Întârzierea**

-**Beneficiarul** a solicitat lucrări suplimentare, necuprinse în contract, pe care reclamanta le-a executat, în baza proiectului aprobat de ENEL, astfel că testele s-au efectuat la 17.04.2018, cu o întârziere de 616 zile.

f).**Suspendarea lucrărilor** s-a dispus de Inginer prin scrisoarea EPT 9961/25.06.2016, **pentru noii parametrii de proiectare, prelungită, succesiv, pentru perioada 25.05.2016-20.03.2017**, urmată de Actul adițional nr. 3/2017 care a prelungit durata de execuție cu încă 450 de zile (întârziere de 29 de luni-2 ani și 5 luni, datorată pârâtului UAT-MB).

g).**Certificatul de urbanism -CU1** - a expirat în perioada de suspendare a execuției, iar Pârâtul a înregistrat cererea pentru un NOU cu la 24.05.2017 (după 2 luni de la data reluării lucrărilor), iar prin acest nou CU nr. 263R/26.05.2017, s-a impus **”respectarea, refacerea tuturor studiilor, deja depuse” și multiple corelări, motiv pentru care prin Actul adițional nr. 5 s-a dat o nouă prelungire până la 25.07.2018.**

h).**Motivele care au impus Modificarea Cerințelor Beneficiarului au fost: incapacitatea de a elabora un certificat de Sarcini corect și de a gestiona un proiect complex.**

1.3.Prin cererea de arbitraj reclamanta a solicitat încuviințarea probei cu înscrisurile (anexate) și cu expertiză judiciară-tehnică în specialitățile construcții civile/industriale și expertiză contabilă.

2.Răspunsul (Întâmpinarea) pârâtului

2.1.Notificarea de reziliere data de Antreprenor în baza clauzei 16.2. din contract.

”a).Contrar angajamentului Asocierii, comunicat prin Adresa ROT nr. 5703/25.07.2018 (Anexa 1), potrivit căruia:

- **„Antreprenorul dorește să finalizeze lucrările din scopul contractului, conform Documentației de Atribuire cu amendamentele aduse ulterior prin Actele Adiționale încheiate.**
- *Pentru finalizarea tuturor lucrărilor menționate la aliniatul anterior și anume lucrările aferente Obiectelor 4 și 5, este necesar ca părțile să convină*

încheierea unui act adițional, care să menționeze condițiile de terminare a lucrărilor, și anume:

- soluțiile tehnice acceptate în baza constrângerilor imprevizibile din teren, []
- **Aceste soluții vor fi definitive de către Antreprenor până la data de 30.09.2018, în conformitate cu informațiile disponibile la această dată;**

Antreprenorul

nu doar că nu a definitivat soluțiile tehnice, până la 30.09.2018, și nu a finalizat nici celelalte lucrări contractate,

dar,

cu trei zile înainte de expirarea termenului asumat voluntar de Asociere, respectiv, la 27.09.2018, aceasta a comunicat Beneficiarului înștiințarea de reziliere a Contractului CL2, care, însă, nu a mai fost urmată de notificarea de reziliere, în sensul celor convenite prin Sub-clauza 16.2.

După aproximativ 12 luni – **răstimp în care Contractul CL2 a încetat, la 23.10.2018, prin rezilierea de către Beneficiar -, reclamanta (nu Antreprenorul) a investit Curtea cu o cerere de arbitraj motivată, în drept, pe dispozițiile art. 1206 (viciile consimțământului) și art. 1207 (eroarea).**

În ceea ce privește, însă, pretinsa culpă a Beneficiarului, **în deplină concordanță, de altfel, cu întemeierea în drept (în care se face referire la eroare, viciu de consimțământ), în continuarea motivării în fapt se învederează că:**

„Erorile în Documentația de Atribuire a Beneficiarului (i.e., chiar aceea „[] cu amendamentele adus ulterior prin Actele Adiționale []”, la respectarea căreia s-a (re)obligat Antreprenorul prin Adresa ROT nr. 5703/25.07.2018) au avut impact semnificativ asupra obiectului contractului determinând o eroare esențială asupra obiectului contractului []”.

Eroarea, viciu de consimțământ, și forța majoră ori situațiile similare cu aceasta au fost, totodată, invocate și în înștiințarea de reziliere transmisă de Antreprenor, deși, este de natura evidenței că niciuna dintre acestea nu poate și nu constituie refuz al Beneficiarului de executare a propriilor obligații și, implicit, cauză de reziliere a unui contract.

b).Nulitatea Notificării de reziliere nr. 7004/27.09.2018

” Capătul principal de cerere, prin care se solicită să se constate „intervenirea rezilierii din motive culpabile Beneficiarului pârât, astfel cum aceasta a fost notificată Municipiului București prin Notificarea nr. 7004/27.09.2018”, este neîntemeiat și se impune a fi respins ca atare, în condițiile în care sus-menționata notificare a fost formulată fără să existe vreun temei legal și/sau contractual, resortul transiterii

acesteia aflându-se exclusiv în strategia de apărare a Asocierii confruntată cu **iminența rezilierii de către Beneficiar, din culpa exclusivă a Antreprenorului.**

Notificarea nr. 7004/27.09.2018, prin care Antreprenorul a transmis înștiințarea de reziliere, **este lovită de nulitate, fiind emisă cu încălcarea atât a dispozițiilor art. 1552 și 1553 din Codul civil (pactul comisoriu), cât și a Sub-clauzei 16.2 din Contractul CL2:**

[1] Cu caracter prealabil, învederăm că, dat fiind că **motivele pentru respingerea primului capăt de cerere sunt aceleași cu cele pentru admiterea primului capăt de cerere reconvențională**, respectiv, **pentru anularea Notificării nr. 7004/27.09.2018, le vom detalia și analiza, în principal, în prezentul răspuns, urmând să facem doar trimitere la acestea cu ocazia motivării cererii reconvenționale.**

[2] Antreprenorul și-a întemeiat Înștiințarea de reziliere pe dispozițiile:

a. **Sub-clauzei 19.7 [Exonerarea de executare a contractului prin efectul legii]**

și ale

b. **Sub-clauzei 16.2 [Rezilierea Contractului de către Antreprenor] lit. (d)**, conform căreia:

„Beneficiarul nu și-a îndeplinit în mod substanțial obligațiile prevăzute în Contract.”,

cu privire la obligațiile pretins încălcate substanțial fiind indicate următoarele prevederi contractuale:

i. **Sub-clauza 1.9 [Erori în Cerințele Beneficiarului];**

ii. **Sub-clauza 2.1 [Dreptul de Acces pe Șantier]**

și

iii. **Sub-clauza 20.1 [Revendicările Antreprenorului].**

2.2. Nefinalizarea Obiectelor 1, 2 și 3, la executarea cărora s-a obligat Antreprenorul, este imputabilă acestuia și nu poate constitui temei pentru rezilierea de către Antreprenor

[3] Procesele-verbale de Recepție la Terminarea Lucrărilor (Anexele 6-8), menționate în Înștiințarea anulabilă, au fost încheiate cu observații pentru fiecare dintre Obiectele 1, 2 și 3, evidențiate în Anexele 1 și 3 la acestea, prin care s-au stabilit pentru Antreprenor următoarele obligații:

- Anexa nr. 1: revizuirea și transmiterea variantelor finale a Rapoartelor de testare, Manualele de întreținere și operare, prezentarea Proceselor verbale de instruire a personalului Beneficiarului, completarea Cărții Construcției Cap. A și B și
- Anexa nr. 3, în care este consemnată lista lucrărilor care nu respectă prevederile proiectului (conform adresei Inginerului EPT11509/17.06.2016), fiind acordat un **termen de 90 de zile pentru realizarea intervențiilor de remediere.**

Cu toate acestea, la

23.09.2016,

24.09.2016

și

27.09.2016

s-au împlinit termenele de 90 de zile acordate pentru completarea cerințelor din Anexele nr. 1 și 3, fără ca Antreprenorul să își îndeplinească obligațiile stabilite în sarcina acestuia.

2.3.Stadiul lucrărilor la data rezilierii.

Lipsa implicării Antreprenorului în aprobarea și achiziționarea echipamentelor și materialelor, aferente sistemelor de securitate (sisteme de supraveghere video, antiefracție, alarmare și control acces), respectiv, **lipsa mobilizării resurselor necesare execuției și finalizării acelor lucrări** au condus la înregistrarea de întârzieri nejustificate în finalizarea intervențiilor de remediere în cadrul Obiectelor 1, 2 și 3.

Ca atare, **testările funcționale pentru obiectele 1, 2 și 3 au fost realizate abia în anul 2018**, iar, în acest context, **prealabil rezilierii de către Beneficiar**, Inginerul a semnalat că **la finalul lunii septembrie 2018, la 14 luni de la Recepția la Terminarea Lucrărilor, existau în continuare situații nerezolvate pentru Obiectele 1, 2 și 3.**

La 23.10.2018, data încetării Contractului CL2 prin rezilierea de către Beneficiar, următoarele lucrări la Obiectele 1, 2 și 3 erau încă nefinalizate:

- obturarea/blindarea preaplinurilor vechi existente în prezent la Lacurile Carol și Tineretului;
- intervenții de remediere necesare semnalate pe traseul conductei de refulare în amplasamentul străzii Fizicienilor,
 - de Inginer,

- de APA NOVA BUCUREȘTI S.A., prin Adresa din 22.06.2018

și

- de Primăria Sectorului 3 – București, prin Adresa nr. 120233/29.06.2018

stare reclamată și confirmată ca fiind actuală, inclusiv prin petiția înregistrată de un cetățean la Primăria Sectorului 3 – București, sub nr. 485225/17.07.2019.

c). Prelungirea duratei Contractului CL2 și, respectiv, modificarea celorlalte clauze contractuale, inclusiv tema de proiectare etc, prin acordul părților exprimat, în mod repetat, prin actele adiționale încheiate de-a lungul timpului nu pot constitui sub nicio formă motive/temeiuri pentru rezilierea contractului de către Antreprenor, cu atât mai puțin din așa-zisa culpă a Beneficiarului.

2.4.CONCLUZII:

-Înștiințarea anulabilă nu are niciun temei contractual sau legal, nefiind întrunite cerințele convenite prin Contractul CL2, pentru rezilierea de către Antreprenor;

-așa-zisele motive de reziliere imputate, fără vreun fundament Beneficiarului, fie nu există, fie nu pot constitui motive de reziliere din culpa Beneficiarului (e.g., forța majoră, condițiile preexistente încheierii contractului, ulterior modificate prin acordul părților, sau chiar culpa Antreprenorului);

-înștiințarea de reziliere fiind lovită de nulitate și, implicit, lipsită de efecte juridice, pretențiile Antreprenorului întemeiată pe aceasta se impune a fi respinse ca nefondate”.

2.5.Pârâțul a propus încuviințarea probei cu înscrisurile atașate și cu expertiza judiciar tehnică și contabilă.

3.Cererea reconvențională a fost încorporată în Răspuns (pg. 34-54), iar, prin Încheierea din 17.07.2020, s-a dispus disjungerea și suspendarea soluționării acesteia, formându-se dosarul nr. 56/2020.

4. Convenția arbitrală, competența, constituirea și compunerea Tribunalului arbitral, precum și calitatea procesuală

4.1. Convenția arbitrală și competența

Potrivit prevederilor art. 20.6 din Contractul nr. 277/17.06.2014 CL2-2014 (CONSTRUIREA SISTEMULUI DE DRENARE LA PARTEA DREAPTA A CASETEI SI ALTE LUCRARI LA SISTEMUL DE CANALIZARE DE EVACUARE DIN LACURILE TITAN, TINERETULUI SI CAROL), astfel cum aceasta au fost modificata prin Condițiile Speciale: *“Orice dispută decurgând din sau în legătură cu Contractul care va apărea, incluzând fără rezerve orice dispută privind încălcări ale angajamentului, reziliere sau invaliditate, va fi soluționată în final prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României în conformitate cu Regulile de procedură arbitrală ale acestei Curți”.*

4.2. Asupra validității și eficacității convenției arbitrale, cât și a competenței Tribunalului arbitral, partile nu au formulat obiecțiuni și nici cu privire la constituirea și compunerea acestuia. Reclamanta l-a desemnat ca arbitru pe dl. Gheorghe Buta, iar paratul pe dl. Flavius Baias, care l-au numit ca Supraarbitru, pe dl. Marin Voicu.

4.3. Asocierea reclamantei

Reclamanta a depus **Actul constitutiv al Asocierii care a adjudecat contractul de execuție și Acordul membrilor Asocierii asupra cererii de arbitrare, o Sinteză a cererii introductive și acte relevante, precum și Precizări asupra acțiunii, atestând calitatea de Lider al Asocierii și mandatul special pentru exercițiul acțiunii arbitrale.**

5. Expertiza tehnică

5.1. Prin Încheierea din 17.09.2020 s-a luat act de **acordul reprezentanților părților asupra desemnării expertului tehnic Condurache Andreea** pentru efectuarea expertizei tehnice judiciare cu obiectivele pe care, experta în cooperare cu consilierii experți ai celor două părți, le-au agreeat și validate, ulterior, de Tribunalul arbitral.

5.2. **Raportul de expertiza** (71 de pagini) a fost depus la 26.07.2021, însoțit de Nota de evaluare a onorariului final, în valoare de 25.700 lei, prin care se solicita obligarea părților să achite diferența de 15.700 lei.

5.2.1. Concluziile și răspunsurile din Raport la obiectivele expertizei tehnice (pg. 59-71)

OBIECTIV NR. 1: Sa precizeze expertul daca Studiul de Fezabilitate aferent investitiei, intocmit la cererea paratei Municipiul Bucuresti respecta prevederile Hotararii de Guvern

28/2008, in vigoare la data organizarii licitatiei si atribuirii Contractului de achizitie publica, cu precizarea concreta a eventualelor incalcari in elaborarea Studiului – ne referim cu precadere la norma de continut a Studiului de Fezabilitate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 1: Studiul de Fezabilitate prezentat a fi aferent investitiei “Construirea sistemului de drenare de la partea dreapta a Casetei si alte lucrari la sistemul de canalizare de evacuare din Lacurile Titan, Tineretului si Carol” , intocmit la cererea paratei Municipiul Bucuresti NU respecta prevederile Hotararii de Guvern 28/2008, in vigoare la data organizarii licitatiei si atribuirii Contractului de achizitie publica, toate incalcarile in elaborarea Studiului privind norma de continut a Studiului de Fezabilitate fiind descrise in detaliu in capitolul 5. Constatari – Analiza studiului de fezabilitate. **De mentionat ca in cadrul acestui Studiu de Fezabilitate NU se regasesc obiectele 1, 2 si 3, parte integranta a investitiei.**

OBIECTIV NR. 2: Sa precizeze expertul daca, in cuprinsul **Certificatului de Urbanism emis pentru Studiul de Fezabilitate**, investitia de realizat a fost proiectata in domeniul public aflat in administrarea Municipiului Bucuresti; daca planurile anexa sunt vizate de OCPI, daca cu privire la regimul juridic se precizeaza ca investitia va fi realizata 100% pe domeniu public.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 2: In cuprinsul Certificatului de Urbanism 631R/9769 din 22.11.2012 emis pentru Studiul de Fezabilitate, se precizeaza ca investitia de realizat este proiectata a se realiza in domeniul public, respectiv faptul ca traseul lucrarilor se afla in administrarea ADP Sector 6, 5, 4, si 3, ALPAB, Administratia Strazilor. In fapt, asa cum am precizat si detaliat in cap. 5 Constatari, investitia a fost proiectata atat in domeniu public cat si pe proprietati private. In documentatia aflata la dosar si pusa la dispozitie de parti nu se regasesc planurile anexa vizate de OCPI. Pentru faza de Studiu de fezabilitate se regasesc in documentatia de atribuire planurile de situatie. Cu privire la pct. 1 regimul juridic din Certificatul de Urbanism emis pentru Studiul de Fezabilitate, se precizeaza ca investitia va fi realizata in domeniu public, in administrarea ADP Sector 6, 5, 4, si 3, ALPAB, Administratia Strazilor, respective 100% pe domeniu public.

OBIECTIV NR. 3: Sa precizeze expertul daca traseul pe orizontala a drenurilor, impus prin documentatia de atribuire, **traversa exclusiv domeniul public** aflat in administrarea Municipiului Bucuresti.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 3: Traseul pe orizontala a drenurilor, impus prin documentatia de atribuire, **NU traversa exclusiv domeniul public aflat in administrarea Municipiului Bucuresti**. In cap. 5 Constatari au fost analizate Certificatele de Urbanism si adrele departamentelor din cadrul Primariei Bucuresti, rezultand ca **Traseul pe orizontala a drenurilor, impus prin documentatia de atribuire, apartine ADP Sector 6, 5, 4, si 3, ALPAB, Administratia Strazilor existand pe acest traseu si multe proprietati private.**

OBIECTIV NR. 4: Sa precizeze expertul daca, prin raportare la executia independenta a drenurilor pe tronsoane, era posibila receptionarea proiectelor de executie pe tronsoane, precum si executia pe tronsoane distincte a acestor drenuri. In redactarea raspunsului si

concluziilor, expertul sa tina seama de mecanismul de fazare a fondurilor europene utilizat in majoritatea finantarilor pentru executia proiectelor de apa-canal, mecanism de natura a asigura utilizarea fondurilor europene prin raportare la posibilitatea reala de executare a unor tronsoane de lucrari si care inlatura astfel obligativitatea rambursarii integrale a fondurilor europene accesate de autoritatea publica.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 4: Asa cum am descris la capitolul anterior, pentru drenuri au fost **precizate in SF tronsoanele pe care se urmau a se realiza, in numar de 8. Avand in vedere ca sistemul de drenaj** trebuia constituit din aceste 8 tronsoane, prevazute fiecare cu statii de pompare, acestea puteau fi proiectate si executate in mod independent unul de altul, in masura in care erau indeplinite toate conditiile necesare (respectau cerintele beneficiarului, nu erau proiectate in spatii private, existau avizele necesare, etc). Proiectarea si executia pe tronsoane ar fi permis continuarea derularii investitiei si implicit cheltuirea fondurilor europene ceea ce ar fi putut conduce la evitarea fazarii unei mari parti din proiect.

OBIECTIV NR. 5: Tinand cont de cele expuse anterior, expertul sa precizeze in ce masura si cat anume din amplasament a fost predat antreprenorului.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 5: Din documentatia aflata la dosarul cauzei si pusa la dispozitie de parti, asa cum am detaliat in capitolul anterior, **amplasamentul a fost predat doar pentru obiectele 1, 2 si 3**. Nu au fost identificate documente prin care sa fi fost predat amplasamentul lucrarilor ce urmau a se executa in cadrul obiectelor 4 si 5.

OBIECTIV NR. 6: Expertul sa precizeze daca lucrarile executate (Statii de Pompare) Obiectele 1, 2 si 3 si puturile piezometrice corespund din punct de vedere calitativ si tehnic cu Cerintele Beneficiarului si puteau fi receptionate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 6: **Lucrarile executate (Statii de Pompare) Obiectele 1, 2 si 3 si puturile piezometrice corespund din punct de vedere calitativ si tehnic cu Cerintele Beneficiarului si puteau fi receptionate**. De altfel, asa cum am aratat in capitolul constatari obiectrele 1, 2 si 3 au fost receptionate de catre comisiile de receptie, in conformitate cu prevederile legale. Din documentele analizate a rezultat ca puturile piezometrice au fost executate in conformitate cu prevederile tehnice si cerintele beneficiarului. OBIECTIV NR. 7: Sa se stabileasca daca senzorii montati la Obiectele 1, 2 si 3 au fost testati in mod corespunzator.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 7: **Senzorii montati la Obiectele 1, 2 si 3 au fost testati in mod corespunzator, in conformitate cu prevederile contractuale**. Din documentele analizate si prezentate in detaliu anterior rezulta ca Antreprenorul a transmis Beneficiarului rezultatele testelor, acesta din urma neavand obiectiuni.

OBIECTIV NR. 8: Sa se determine **valoarea lucrarilor suplimentare executate si a cantitatilor suplimentare utilizate de catre Antreprenor** din cauza diferentelor dintre lungimile din Documentatia de Atribuire si masuratorile topografice post executie in ceea ce priveste realizarea Obiectelor 1, 2 si 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 8: Pentru a putea raspunde la acest obiectiv au fost analizate revendicarile 3 si 4 transmise de catre Antreprenor, precum si Modul de Solutionare emis de

catre Inginer. In raport cu documentele analizate si prezentate in capitolul anterior, precum si in baza calculelor efectuate valoarea lucrarilor suplimentare executate de catre Antreprenor din cauza diferentelor dintre lungimile din Documentatia de Atribuire si masuratorile topografice post executie in ceea ce priveste realizarea Obiectelor 1, 2 si 3 este de 1.298.457,65 lei fara TVA iar cea a serviciilor de proiectare este de 52.466,55 lei fara TVA. **OBIECTIV NR. 9:** Sa se determine daca lucrarile suplimentare executate si cantitatile suplimentare utilizate **s-au datorat erorilor din Cerintele Beneficiarului** – care reprezinta neconcordanțe între cantitățile prevăzute prin Documentatia de Atribuire – Cerintele Beneficiarului si cantitatile real masurate in teren.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 9: S-a constatat si prezentat anterior ca lucrarile **suplimentare executate sunt rezultatul diferentelor dintre lungimile conductelor de refulare astfel cum au fost prevazute initial, proiecte si ulterior executate in teren. Astfel s-au inregistrat urmatoarele diferente:** Lacul Tineretului = + 267,11 m Lacul Titan = + 120,30 m Lacul Carol = + 316,65 m Lucrarile suplimentare executate si cantitatile suplimentare utilizate s-au datorat erorilor din Cerintele Beneficiarului, precizate in documentatia de atribuire, conform Studiului de Fezabilitate. **Aceste erori reprezinta neconcordanțe între cantitățile prevăzute prin Documentatia de Atribuire – Cerintele Beneficiarului si cantitatile real executate si masurate in teren.**

OBIECTIV NR. 10: Sa se determine daca documentele depuse de Antreprenor in sustinerea **Revendicarii nr. 4** sunt suficiente pentru admiterea acesteia.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 10: Documentele depuse de Antreprenor in sustinerea Revendicarii nr. 4 si precizate in capitolul anterior **SUNT suficiente pentru admiterea acesteia de catre Inginer si Beneficiar.**

OBIECTIV NR. 11: Sa se determine daca testele efectuate de Antreprenor cu privire la Obiectele 1, 2 si 3 corespund normativelor in vigoare si pot fi luate in considerare.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 11: Avand in vedere receptia lucrarilor executate pentru obiectele 1, 2 si 3, precum si rapoartele testelor efectuate si transmise de catre Antreprenor la care Inginerul nu a obiectat, se concluzioneaza ca testele efectuate de Antreprenor cu privire la Obiectele 1, 2 si 3 corespund normativelor in vigoare si pot fi luate in considerare

OBIECTIV NR. 12: **Sa se determine daca puturile piezometrice au fost realizate in conformitate cu documentatia tehnica a proiectului si puteau fi receptionate.**

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 12: Asa cum am aratat anterior si am descris in capitolul constatarilor, puturile piezometrice au fost realizate in conformitate cu documentatia tehnica a proiectului si puteau fi receptionate. OBIECTIV NR. 13: Sa se determine daca documentatia post executie aferenta puturilor piezometrice a fost predată Beneficiarului, precum rezulta din Adresele ROT6400/10.09.2018 si ROT6402/10.09.2018.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 13: Conform Adreselor Antreprenorului ROT6400/10.09.2018 si ROT6402/10.09.2018 documentatia post executie aferenta puturilor piezometrice a fost predată Beneficiarului, urmare a solicitarii Inginerului transmisa cu adresa 5848 din 02.07.2018.

OBIECTIV NR. 14: Sa se determine daca necesitatea refacerii studiilor si proiectarii suplimentare cu privire la obiectele 4 si 5 s-a datorat erorilor cuprinse in Cerintele Beneficiarului.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 14: **Conform documentelor aflate la dosarul cauzei au fost analizate de catre toti factorii implicati, inclusiv Apa Nova**, operatorul de apa si canalizare, toate cerintele initiale ale beneficiarului, documentele privind studiile si proiectele intocmite de catre Antreprenor precum si situatia amplasamentului lucrarilor investitiei atat din punct de vedere tehnic cat si legal, incheindu-se documente (minute, procese verbale, etc) care confirma modificarea Cerintelor Beneficiarului. De altfel modificarea cerintelor beneficiarului a facut si obiectul actului aditional nr. 3. Urmare a modificarilor Cerintelor Beneficiarului a fost necesara refacerea studiilor si proiectarii cu privire la obiectele 4 si 5, modificari care se pot incadra, conform prevederilor contractuale in erori ale Beneficiarului.

OBIECTIV NR. 15: **Sa se determine daca dupa modificarea Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditional nr. 3, Antreprenorul putea realiza lucrarile solicitate.**

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 15: Dupa modificarea Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditional nr. 3, Antreprenorul putea proiecta si realiza lucrarile solicitate, in conformitate cu prevederile legale, doar pe anumite tronsoane, asa cum aratat anterior.

OBIECTIV NR. 16: Sa se determine contravaloarea studiilor si proiectarii suplimentare, refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditional nr. 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 16: Conform actului aditional nr. 3/17.03.2017 au fost modificate cerintele autoritatii contractante (beneficiarului). Cerintele beneficiarului au fost modificate dupa ce anterior, in perioada 04.12.2014-18.04.2016, Antreprenorul intocmise si predase o serie de documente rezultate ca urmare a desfasurarii activitatii de proiectare (PTh preliminar 4 si 5, analiza de drenaj, etc). Ulterior datei de 17.03.2017 Antreprenorul, ca urmare a modificarilor cerintelor beneficiarului, a reluat activitatile de proiectare. Conform calculelor efectuate, contravaloarea studiilor si proiectarii suplimentare refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditional nr. 3 este de 1.305.204,35 lei fara TVA.

OBIECTIV NR. 17: Sa se determine daca **refacerea documentului „analiza zonei de drenaj” s-a datorat erorilor cuprinse in Cerintele Beneficiarului.**

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 17: Urmare a constatarilor prezentate in capitolul anterior refacerea documentului „analiza zonei de drenaj” s-a datorat erorilor cuprinse in Cerintele Beneficiarului care au fost ulterior modificate. Modificarile cerintelor beneficiarului au condus la refacerea integrală a analizei zonei de drenaj.

OBIECTIV NR. 18: Sa se determine daca documentul refacut „analiza zonei de drenaj” si depus prin Adresa ROT7536/09.11.2017 a fost realizat in conformitate cu noile Cerinte ale Beneficiarului modificate prin Actul Aditional nr. 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 18: In documentatia aflata la dosarul cauzei nu se regaseste analiza zonei de drenaj, insa faptul ca nu exista obiectiuni ale Inginerului si Beneficiarului la

acest document conduce la concluzia ca documentul refacut „analiza zonei de drenaj” si depus prin Adresa ROT7536/09.11.2017 a fost realizat in conformitate cu noile Cerinte ale Beneficiarului modificate prin Actul Adicional nr. 3.

OBIECTIV NR. 19: Sa se determine contravaloarea analizei de drenaj initiale, precum si contravaloarea analizei zonei de drenaj refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3. RASPUNS LA OBIECTIV NR. 19: Contravaloarea analizei de drenaj initiale este de 2.682.722,40 lei. Avand in vedere necesitatea refacerii integrale a analizei zonei de drenaj in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3 contravaloarea analizei zonei de drenaj refacute se poate considera ca fiind egala cu cea initiala, respectiv 2.682.722,40 lei fara TVA.

OBIECTIV NR. 20: Sa stabileasca expertul daca Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire si in ce proportie a fost pus la dispozitie Santierul.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 20: Asa cum am aratat anterior, Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului **doar amplasamentul lucrarilor ce urmau a se realiza in cadrul obiectelor 1, 2 si 3, la data de 15.04.2015.**

Conform prevederilor contractuale:

La Data de Incepere a Lucrarilor Data de incepere a Lucrarilor, conform Ordinului de Incepere este 20.08.2014. Se constata ca Beneficiarul NU a pus la dispozitia Antreprenorului Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire.

OBIECTIV NR. 21: Sa stabileasca expertul daca Beneficiarul a asigurat Antreprenorului Autorizatiile, Acordurile si Aprobările necesare realizarii lucrarilor, conform prevederilor contractuale si Documentatiei de Atribuire.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 21: **Beneficiarul NU a asigurat Antreprenorului Autorizatiile, Acordurile si Aprobările necesare realizarii lucrarilor, conform prevederilor contractuale si Documentatiei de Atribuire.**

OBIECTIV NR. 22: Sa se determine daca traseul sistemului de drenaj putea fi realizat integral astfel incat sa se evite proprietatile private de pe traseu fara a se abate de la Cerintele Beneficiarului.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 22: **Traseul sistemului de drenaj NU putea fi realizat integral astfel incat sa se evite proprietatile private de pe traseu fara a se abate de la Cerintele Beneficiarului, rolul sistemului de drenaj fiind acela de a prelua apa din panza freatica adiacenta casetei.**

OBIECTIV NR. 23: Sa se stabileasca daca riscurile generate de coborarea nivelului apei in panza freatica pana la nivelul radierului colectorului AO, cu ajutorul sistemului de drenaj, puteau si trebuiau sa fie identificate de Beneficiar prin Studiul de fezabilitate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 23: Conform prevederilor legale, **Beneficiarul era obligat sa realizeze analiza de risc in faza de proiectare: studiu de fezabilitate**, precum si studii si expetize ale structurilor din zona de influenta a lucrarilor ce urmau a fi realizate. In concluzie, riscurile generate de coborarea nivelului apei in panza freatica pana la nivelul

radierului colectorului Ao, cu ajutorul sistemului de drenaj trebuiau sa fie identificate de Beneficiar prin Studiul de fezabilitate.

OBIECTIV NR. 24: In ceea ce priveste evenimentul nr. 1: Sa stabileasca expertul daca au fost realizate sau nu lucrarile de obturare/blindare a preaplinurilor existente in prezent la lacurile Carol si Tineretului.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 24: Din afirmatiile si constatările Beneficiarului, la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta, nu erau realizate lucrarile de obturare/blindare a preaplinurilor existente in prezent la lacurile Carol si Tineretului. In documentele analizate nu se regasesc dovezi ale executiei lucrarilor de obturare/blindare a preaplinurilor existente in prezent la lacurile Carol si Tineretului.

OBIECTIV NR. 25: In ceea ce priveste evenimentul nr. 2: Sa determine expertul inventarul si necesitatea realizarii interventiilor de remediere a traseului conductei de refulare pe strada Fizicienilor, respectiv stadiu de degradare al strazii, in lipsa realizarii acestora.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 25: Se constata ca un segment din sistemul rutier refacut de Antreprenor, de circa 10 ml, de pe str. Fizicienilor, era, la data de 11.08.2018, degradat.

Desi acest fapt a fost notificat in mai multe randuri Antreprenorului, iar Inginerul l-a si instruit pe acesta din urma in vederea remedierii, se constata ca in documentatia aflata la dosarul cauzei nu se regasesc documente care sa ateste refacerea zonei degradate pana la data rezilierii contractului.

OBIECTIV NR. 26: In ceea ce priveste evenimentul nr. 3: Sa determine expertul daca lucrarile realizate in cadrul Obiectelor de lucrari 1, 2 si 3 indeplineau la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 26: **Lucrarile realizate in cadrul Obiectelor de lucrari 1, 2 si 3 indeplineau la data receptiei de catre Autoritatea Contractanta, conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.** In ceea ce priveste indeplinirea conditiilor tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat, la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta, nu se poate formula o concluzie clara si corecta deoarece nu exista nicio dovada a conformitatii/neconformitatii acestora la data respectiva.

OBIECTIV NR. 27: In ceea ce priveste evenimentul nr. 4: Sa determine expertul daca, la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta, piezometrele de Observatie construite de Antreprenor indeplineau conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea lor in functiune si pentru dare in exploatare catre un operator specializat. R

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 27: **La data executiei piezometrele de Observatie construite de Antreprenor indeplineau conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea lor in functiune si pentru dare in exploatare catre un operator specializat.** In ceea ce priveste indeplinirea conditiilor tehnice, functionale si logistice pentru punerea puturilor piezometrice in functiune la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea

Contractanta, nu se poate formula o concluzie clara si corecta deoarece nu exista nicio dovada a conformitatii/neconformitatii acestora la data respectiva.

5.2.2.Obiectiunile și Răspunsurile expertei la Obiectiuni.

5.2.2.1.OBIECTIUNI/COMENTARII ale MUNICIPIULUI BUCURESTI

OBIECTIV NR. 1: Să precizeze expertul dacă Studiul de Fezabilitate aferent investiției, întocmit la cererea pârâtei Municipiul Bucuresti respecta prevederile Hotărârii de Guvern 28/2008, în vigoare la data organizării licitației și atribuirii Contractului de achizitie publică, cu precizarea concretă a eventualelor încălcări în elaborarea Studiului – ne referim cu precădere la norma de conținut a Studiului de Fezabilitate.

RĂSPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATĂ LA OBIECTIV NR. 1: A se constată că în cadrul obiectivului s-a solicitat clar să se precizeze dacă Studiul de Fezabilitate respectă prevederile Hotărârii de Guvern 28/2008, în vigoare la data organizării licitației și atribuirii Contractului de achiziție publică cu precizarea încălcărilor și cu referire strictă la norma de conținut.

În analiza prezentată am arătat concret care sunt încălcarile prevederilor legale și am concluzionat, justificat și documentat ca acest Studiu de Fezabilitate aferent investiției “Construirea sistemului de drenare de la partea dreapta a Casetei si alte lucrari la sistemul de canalizare de evacuare din Lacurile Titan, Tineretului si Carol”, întocmit la cererea paratei Municipiul Bucuresti NU respecta prevederile Hotararii de Guvern 28/2008, in vigoare la data organizarii licitatiei si atribuirii Contractului de achizitie publica. In ceea ce privește faptul că acest SF nu face parte din contract și nu ar fi fost necesară analiza acestuia, menționez că la stabilirea finala a obiectivelor expertizei niciuna dintre parti nu s-a opus la incuviintarea acestui obiectiv, respectiv nici expertul consilier parte al Primariei Bucuresti nu a avut nicio remarcă.

OBIECTIV NR. 2: Sa precizeze expertul daca, in cuprinsul Certificatului de Urbanism emis pentru Studiul de Fezabilitate, investitia de realizat a fost proiectata in domeniul public aflat in administrarea Municipiului Bucuresti; daca planurile anexa sunt vizate de OCPI, daca cu privire la regimul juridic se precizeaza ca investitia va fi realizata 100% pe domeniu public.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. La acest obiectiv am răspuns strict având în vedere documentele puse la dispoziție de parti.

OBIECTIV NR. 3: Sa precizeze expertul dacă traseul pe orizontală a drenurilor, impus prin documentația de atribuire, traversează exclusiv domeniul public aflat în administrarea Municipiului București. NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. La acest obiectiv am răspuns strict având în vedere documentele puse la dispoziție de parti.

OBIECTIV NR. 4: Sa precizeze expertul dacă, prin raportare la executia independentă a drenurilor pe tronsoane, era posibilă recepționarea proiectelor de execuție pe tronsoane, precum și executia pe tronsoane distincte a acestor drenuri. În redactarea răspunsului și concluziilor, expertul să țină seama de mecanismul de fazare a fondurilor europene utilizat în majoritatea finanțărilor pentru executia proiectelor de apă-canal, mecanism de natură a asigura utilizarea fondurilor europene prin raportare la posibilitatea reală de executare a unor tronsoane de lucrări și care înlătură astfel obligativitatea rambursării integrale a fondurilor europene accesate de autoritatea publică.

RĂSPUNS LA OBIECTIV NR. 4: Așa cum am arătat în Raportul Expertizei, era posibilă recepționarea proiectelor de execuție pe tronsoane, precum și executia pe tronsoane distincte a acestor drenuri, în măsura în care erau îndeplinite toate condițiile necesare (respectau cerințele beneficiarului, nu erau proiectate în spații private, existau avizele necesare, etc), în contextul mecanismului de fazare a fondurilor europene.

OBIECTIV NR. 5: Ținând cont de cele expuse anterior, expertul să precizeze în ce măsură și cât anume din amplasament a fost predat antreprenorului.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. În cadrul acestui obiectiv nu s-a solicitat a constata cui aparține culpa nepredării amplasamentului.

OBIECTIV NR. 6: Expertul să precizeze dacă lucrările executate (Stații de Pompă) Obiectele 1, 2 și 3 și puturile piezometrice corespund din punct de vedere calitativ și tehnic cu Cerințele Beneficiarului și puteau fi recepționate.

RĂSPUNS LA OBIECȚIUNEA FORMULATĂ LA OBIECTIV NR. 6: În cadrul Raportului Expertizei am analizat și prezentat toate documentele puse la dispoziție de parti în ceea ce privește executia și recepția lucrărilor executate (Stații de Pompă) aferente

Obiectelor 1, 2 si 3 si am constatat ca puturile piezometrice corespund din punct de vedere calitativ si tehnic cu Cerintele Beneficiarului si puteau fi receptionate.

OBIECTIV NR. 7: Sa se stabileasca daca senzorii montati la Obiectele 1, 2 si 3 au fost testati in mod corespunzator. R

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 7: Se precizeaza ca Apa Nova nu a identificat in Cartea Constructiei toate informatiile privind testarea. A se avea in vedere ca intocmirea Cartii Tehnice si predarea acesteia completa este, conform prevederilor legale, in sarcina beneficiarului, respectiv a Primariei Bucuresti, in prezenta speta.

OBIECTIV NR. 8: Sa se determine valoarea lucrarilor suplimentare executate si a cantitatilor suplimentare utilizate de catre Antreprenor din cauza diferentelor dintre lungimile din Documentatia de Atribuire si masuratorile topografice post executie in ceea ce priveste realizarea Obiectelor 1, 2 si 3.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 8: Asa cum se poate constata din Raportul Expertizei pentru a putea raspunde la acest obiectiv am analizat toate documentele cu privire la lucrarile suplimentare necesare si executate prezentand justificari si calcule in acest sens. In inscrisurile prezentate de catre Primaria Municipiului Bucuresti in punctul de vedere transmis nu se regasesc analize si calcule ci doar preluarea sustinerilor beneficiarului si Inginerului.

OBIECTIV NR. 9: Sa se determine daca lucrarile suplimentare executate si cantitatile suplimentare utilizate s-au datorat erorilor din Cerintele Beneficiarului – care reprezinta neconcordante intre cantitatile prevazute prin Documentatia de Atribuire – Cerintele Beneficiarului si cantitatile real masurate in teren.

NOTA: Nu am identificat vreo obiectiune la acest obiectiv. In cadrul acestui obiectiv am aratat ca erorile constatate reprezinta neconcordante intre cantitatile prevazute prin Documentatia de Atribuire (care reprezinta Cerintele Beneficiarului) si cantitatile real executate si masurate in teren.

OBIECTIV NR. 10: Sa se determine daca documentele depuse de Antreprenor in sustinerea Revendicarii nr. 4 sunt suficiente pentru admiterea acesteia.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. Se precizează doar faptul că Inginerul prin modul de soluționare a considerat că Antreprenorul nu este îndreptățit la plata lucrărilor suplimentare fără a se preciza că acest fapt se datorează lipsei anumitor documente.

OBIECTIV NR. 11: Să se determine dacă testele efectuate de Antreprenor cu privire la Obiectele 1, 2 și 3 corespund normativelor în vigoare și pot fi luate în considerare.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. A se constata că în conformitate cu prevederile legale, beneficiarul are obligația de a organiza recepția lucrărilor la finalizarea acestora.

OBIECTIV NR. 12: Să se determine dacă puturile piezometrice au fost realizate în conformitate cu documentația tehnică a proiectului și puteau fi recepționate.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. A se constata că în conformitate cu prevederile legale, beneficiarul are obligația de a organiza recepția lucrărilor la finalizarea acestora. Comisia de recepție a recomandat admiterea recepției, drept urmare se poate concluziona că puturile piezometrice au fost realizate în conformitate cu documentația tehnică a proiectului.

OBIECTIV NR. 13: Să se determine dacă documentația post execuție aferentă puturilor piezometrice a fost predată Beneficiarului, precum rezulta din Adresele ROT6400/10.09.2018 și ROT6402/10.09.2018.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. Precizez că obligația întocmirii Cartii Tehnice a Construcției revine beneficiarului iar în cazul în care aceasta era incompletă trebuia să solicite documentele necesare completării, fapt ce nu s-a întâmplat.

OBIECTIV NR. 14: Să se determine dacă necesitatea refacerii studiilor și proiectării suplimentare cu privire la obiectele 4 și 5 s-a datorat erorilor cuprinse în Cerințele Beneficiarului.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. Răspunsul la acest obiectiv s-a bazat pe analiza documentelor aflate la dosarul cauzei, prezentate și analizate în cadrul Raportului Expertizei.

OBIECTIV NR. 15: Să se determine dacă după modificarea Cerințelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3, Antreprenorul putea realiza lucrările solicitate.

NOTA: Nu am identificat vreo obiecțiune la acest obiectiv. După modificarea Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3, Antreprenorul putea proiecta și realiza lucrările solicitate, în conformitate cu prevederile legale, doar pe anumite tronsoane, așa cum arată în cadrul Raportului de Expertiză Tehnică.

OBIECTIV NR. 16: Să se determine contravaloarea studiilor și proiectării suplimentare, refacute în urma modificării Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3.

RASPUNS LA OBIECȚIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 16: În cadrul Raportului Expertizei au fost prezentate documentele și calculele ce au stat la baza determinării contravaloării studiilor și proiectării suplimentare, refacute în urma modificării Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3

OBIECTIV NR. 17: Să se determine dacă refacerea documentului „analiza zonei de drenaj” s-a datorat erorilor cuprinse în Cerintele Beneficiarului.

RASPUNS LA OBIECȚIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 17: Așa cum am arătat în Raportul Expertizei refacerea documentului „analiza zonei de drenaj” s-a datorat erorilor cuprinse în Cerintele Beneficiarului care au fost ulterior modificate, conducând la refacerea analizei zonei de drenaj.

OBIECTIV NR. 18: Să se determine dacă documentul refacut „analiza zonei de drenaj” și depus prin Adresa ROT7536/09.11.2017 a fost realizat în conformitate cu noile Cerințe ale Beneficiarului modificate prin Actul Adicional nr. 3.

RASPUNS LA OBIECȚIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 18: Chiar din obiecțiunea formulată rezidă faptul că prin documentul refacut „analiza zonei de drenaj” și depus prin Adresa ROT7536/09.11.2017 Antreprenorul și-a îndeplinit „atribuțiile/sarcinile ... contractuale”.

OBIECTIV NR. 19: Să se determine contravaloarea analizei de drenaj inițiale, precum și contravaloarea analizei zonei de drenaj refacute în urma modificării Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3.

RASPUNS LA OBIECȚIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 19: În opinia mea, obiecțiunea formulată nu se referă la răspunsul obiectivului.

OBIECTIV NR. 20: Sa stabileasca expertul daca Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire si in ce proportie a fost pus la dispozitie Santierul.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 20: Asa cum am aratat in Raportul Expertizei, Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului doar amplasamentul lucrarilor ce urmau a se realiza in cadrul obiectelor 1, 2 si 3, la data de 15.04.2015. Din punctul de vedere exprimat de catre Primaria Bucuresti in cadrul obiectiunii, nu rezida obligatia solicitarii de catre Antreprenor a predarii amplasamentului. Faptul ca proiectul tehnic nu era finalizat nu era de natura a impiedica predarea amplsamentului. De altfel Beneficiarul chiar in lipsa documentatiei tehnice necesara a emis Ordinul de Incepere a executiei lucrarilor (acest fapt contrazicand sustinerile din cadrul obiectiunilor?).

OBIECTIV NR. 21: Sa stabileasca expertul daca Beneficiarul a asigurat Antreprenorului Autorizatiile, Acordurile si Aprobările necesare realizarii lucrarilor, conform prevederilor contractuale si Documentatiei de Atribuire.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 21: Conform prevederilor legale si contractuale, Antreprenorul era obligat sa elaboreze documentatiilor necesare obtinerii autorizatiilor si avizelor necesare executiei iar Beneficiarul trebuia sa obtina aceste autorizatiilor si avizelor necesare executiei. La data de 19.08.2015 Proiectul Tehnic Preliminar Drenuri a fost aprobat, iar la data de 28.09.2015 Antreprenorul a depus Proiectul Tehnic Drenuri iar la data de 01.02.2016 Antreprenorul a depus varianta finala a unora dintre documente, la data de 12.05.2016 depunand si restul documentelor. Inginerul a dispus la data de 25.05.2016 suspendarea lucrarilor pentru obiectele 4 si 5, suspendare ce a fost prelungita pana la data de 20.03.2017 in vederea gasirii solutiilor tehnice de realizare a lucrarilor.

La reluarea lucrarilor, din cauza modificarilor intervenite si a faptului ca Certificatul de Urbanism expirase, s-a solicitat un nou Certificat de Urbanism (CU).

Articolul 6 din Legea 50/1991:

“(1) Certificatul de urbanism este actul de informare prin care autoritățile prevăzute la art. 4:

a) fac cunoscute solicitantului informațiile privind regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și construcțiilor existente la data solicitării, în conformitate cu prevederile planurilor urbanistice și ale regulamentelor aferente acestora ori ale planurilor de amenajare a teritoriului, după caz, avizate și aprobate potrivit legii;

b) stabilesc cerințele urbanistice care urmează să fie îndeplinite în funcție de specificul amplasamentului;

c) stabilesc lista cuprinzând avizele/acordurile necesare în vederea autorizării;

d) încunoștințează investitorul/solicitantul cu privire la obligația de a contacta autoritatea competentă pentru protecția mediului, în scopul obținerii punctului de vedere și, după caz, al actului administrativ al acesteia, necesare în vederea autorizării.”

Urmare a solicitării PMB a fost obținut CU nr. 263/26.05.2017 în scopul “elaborării documentației pentru autorizarea executării lucrărilor de sistemului de drenare de pe partea dreaptă a Casetei Raului Dambovită și alte lucrări la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului, Carol” prin care se certifica: 1. Regimul juridic: “Domeniu public, în administrarea ADP Sector 6, 5, 4, și 3, ALPAB, Administrația Străzilor, proprietăți particulare”. Așa cum am menționat în cadrul Raportului de Expertiză Inginerul a precizat că nu va emite aprobări ale proiectului pe fiecare tronson în parte deoarece acest fapt nu este reglementat în cadrul contractului și nici în cerințele beneficiarului. Acest fapt a condus la imposibilitatea elaborării documentației necesare în vederea obținerii avizelor și autorizațiilor. În concluzie, Beneficiarul NU a asigurat Antreprenorului Autorizațiile, Acordurile și Aprobările necesare realizării lucrărilor, conform prevederilor contractuale și Documentației de Atribuire. Așa cum am prezentat în Raportul Expertizei atât SF-ul cât și Certificatul de Urbanism puse la dispoziție de Beneficiar lucrările traversau și proprietăți private.

OBIECTIV NR. 22: Să se determine dacă traseul sistemului de drenaj putea fi realizat integral astfel încât să se evite proprietățile private de pe traseu fără a se abate de la Cerințele Beneficiarului.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 22: Conform obiectivului incuviintat nu s-a solicitat stabilirea sarcinilor și atribuțiilor Antreprenorului sau Beneficiarului și doar a se determina dacă traseul sistemului de drenaj putea fi realizat integral

astfel incat sa se evite proprietatile private de pe traseu fara a se abate de la Cerintele Beneficiarului.

Conform constatarilor traseul sistemului de drenaj NU putea fi realizat integral astfel incat sa se evite proprietatile private de pe traseu fara a se abate de la Cerintele Beneficiarului.

OBIECTIV NR. 23: Sa se stabileasca daca riscurile generate de coborarea nivelului apei in panza freatica pana la nivelul radierului colectorului Ao, cu ajutorul sistemului de drenaj, puteau si trebuiau sa fie identificate de Beneficiar prin Studiul de fezabilitate.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 23: Conform prevederilor legale, Beneficiarul era obligat sa realizeze analiza de risc in faza de proiectare: studiu de fezabilitate, precum si studii si expetize ale structurilor din zona de influenta a lucrarilor ce urmau a fi realizate. In concluzie, riscurile generate de coborarea nivelului apei in panza freatica pana la nivelul radierului colectorului Ao, cu ajutorul sistemului de drenaj trebuiau sa fie identificate de Beneficiar prin Studiul de fezabilitate. Obiectivul se refera la faza anterioara atribuirii contractului de proiectare si executie, referirea in cadrul obiectiunilor la acesta fiind eronata.

OBIECTIV NR. 24: In ceea ce priveste evenimentul nr. 1: Sa stabileasca expertul daca au fost realizate sau nu lucrarile de obturare/blindare a preaplinurilor existente în prezent la lacurile Carol si Tineretului.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 24: Nu am identificat nicio obiectiune.

OBIECTIV NR. 25: In ceea ce priveste evenimentul nr. 2: Sa determine expertul inventarul si necesitatea realizarii interventiilor de remediere a traseului conductei de refulare pe strada Fizicienilor, respectiv stadiu de degradare al strazii, in lipsa realizarii acestora.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 25: Nu am identificat nicio obiectiune.

OBIECTIV NR. 26: In ceea ce priveste evenimentul nr. 3: Sa determine expertul daca lucrarile realizate in cadrul Obiectelor de lucrari 1, 2 si 3 indeplineau la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 26: La data rezilierii contractului Beneficiarul NU a aratat care sunt conditiile tehnice, functionale si logistice ce nu au fost respectate pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.

OBIECTIV NR. 27: In ceea ce priveste evenimentul nr. 4: Sa determine expertul daca, la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta, piezometrele de Observatie construite de Antreprenor indeplineau conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea lor in functiune si pentru dare in exploatare catre un operator specializat.

RASPUNS LA OBIECTIUNEA FORMULATA LA OBIECTIV NR. 27: La data rezilierii contractului Beneficiarul NU a aratat care sunt conditiile tehnice, functionale si logistice ce nu au fost respectate pentru punerea lor in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.

5.3.Cererea pârâtului de refacere a raportului/completare a răspunsurilor la obiecțiuni.

5.3.1.NECESITATEA LĂMURIRII EXPERTIZEI/RĂSPUNSULUI LA OBIECȚIUNI.

Din ansamblul celor 27 de obiective la care expertul a afirmat faptul că poate răspunde, în realitate, obiectivele subscrisei sunt doar cele numerotate de expert la numerele 24 – 27, adică patru obiective.

În rest, obiectivele 21 – 23 sunt propuneri ale obiectivelor stabilite de către reclamanta Rotary.

Sub un prim aspect, învederăm faptul că expertul nu a lămurit, nici prin răspunsul la obiecțiuni, care este materialul documentar avut în vedere la realizarea lucrării. Nu se indică nici eventualele înregistrări analizate, nici eventuale cercetări factice concrete ale obiectivelor de lucrări analizate.

Or, așa cum arătam prin obiecțiunile formulate, legislația în materie (art. 21 din OG nr. 2/2000) impune ca prin lucrarea scrisă, expertul trebuie să indice aceste aspecte, fapt neîndeplinit în cazul nostru.

Sub un al doilea aspect, expertul nu a răspuns în concret solicitării noastre de fundamentare a unor răspunsuri succinte din cuprinsul raportului inițial, lăsând nemotivare o serie de dezlegări de natură tehnică, din cuprinsul lucrării.

Sub un al treilea aspect, analizând individual răspunsul la obiective, vom arăta în cele de mai jos caracterul neconform al lucrării.

În ceea ce privește răspunsul la obiectivele propuse de reclamanta Rotary, expertul a oferit răspunsuri nemotivate și care, în mod particular, sunt nelegale din perspectiva caracterului excedentar competențelor sale.

Cu alte cuvinte, așa cum arătam și prin memoriile noastre cu privire la obiectivele propuse, precum am arătat și cu ocazia întâlnirii avute cu expertul desemnat (*contrar celor arătate, episodic, prin răspunsul la obiecțiuni*), o serie de obiective nu pot fi dezlegate de un expert tehnic judiciar în specialitatea construcției civile, fiind veritabile aspecte de legalitate, respectiv de dezlegare judiciară.

În cele ce urmează vom analiza motivele pentru care expertul a realizat o lucrare nelegală:

- **Obiectivul 1:** vizează o dezlegare în drept, iar nu tehnică, de specialitate – *expertul nu putea răspunde unui astfel de obiectiv;*
- **Obiectivul 2:** vizează o analiză de ordin topografic – *expertul nu avea expertiza necesară pentru o astfel de cercetare;*
- **Obiectivul 3:** similar obiectivului 2;
- **Obiectivul 4:** vizează o dezlegare în drept, iar nu tehnică, de specialitate – *expertul nu putea răspunde unui astfel de obiectiv*
- **Obiectivul 5:** răspunsul la acest obiectiv ingnoră actele dosarului din care rezultă că amplasamentul pentru realizarea activității de proiectare a fost predat la 15.04.2015 – *răspunsul este nefundamentat;*
- **Obiectivul 6:** răspunsul este nefundamentat – *nu există nicio indicare expresă a motivelor de fapt și de drept a concluziei;*
- **Obiectivul 7:** similar obiectivului 6;
- **Obiectivul 8:** similar obiectivului 6 – *nu există o indicare a materialului documentar, respectiv a modului de calcul pentru a se ajunge la suma menționată în răspuns;*
- **Obiectivul 9:** similar celor de mai sus, nu există nicio indicare concretă a fundamentării concluziei – *subscrisul nici măcar nu putem contesta calculele pentru că nu cunoaștem cum s-au realizat;*
- **Obiectivul 10:** vizează o dezlegare în drept, iar nu tehnică, de specialitate construcții civile – *expertul nu putea răspunde unui astfel de obiectiv (stabilirea caracterului întemeiat sau neîntemeiat a unei revendicări nu este în atribuțiile unui expert);*
- **Obiectivul 11:** similar obiectivului 6 – *nu există o indicare a materialului documentar, respectiv a unei cercetări faptice pentru a se ajunge la suma menționată în răspuns;*
- **Obiectivul 12:** similar obiectivului 6 – *nu există o indicare a materialului documentar, respectiv a unei cercetări faptice la fața locului pentru a se ajunge la suma menționată în răspuns;*

- **Obiectivul 14:** similar obiectivului 6 – *expertul nu se poate pronunța asupra unor elemente de natură litigioasă, mai ales în care constată încheierea de acte adiționale între părți cu privire la anumite modificări contractuale;*
- **Obiectivul 15:** similar celor de mai sus, nu există nicio indicare concretă a fundamentării concluziei – *se invocă faptul că s-a "arătat anterior" fundamentul concluziei, dar nu există o astfel de analiză anterioară;*
- **Obiectivul 16:** similar celor de mai sus, nu există nicio indicare concretă a fundamentării concluziei – *subscrisul nici măcar nu putem contesta calculele pentru că nu cunoaștem cum s-au realizat; expertul ignoră documentația de la dosar – obligația era asumată de antreprenor prin Actul Adițional 3/2017;*
- **Obiectivul 17:** analiza vizează comparația de documentații juridice – *documentația de atribuire vs contractul semnat – excedentară competențelor expertului;*
- **Obiectivul 18:** similar celor de mai sus, nu există o fundamentare a concluziei;
- **Obiectivul 19:** similar celor de mai sus, nu există nicio indicare concretă a fundamentării concluziei – *expertul ignoră documentația de la dosar – obligația era asumată de antreprenor prin Actul Adițional 3/2017;*
- **Obiectivul 20:** similar celor de mai sus, nu există o fundamentare a concluziei;
- **Obiectivul 21:** vizează o dezlegare în drept, iar nu tehnică, de specialitate – *expertul nu putea răspunde unui astfel de obiectiv;*
- **Obiectivul 22:** vizează o analiză de ordin topografic – *expertul nu avea expertiza necesară pentru o astfel de cercetare;*
- **Obiectivul 23:** vizează o dezlegare în drept, iar nu tehnică, de specialitate – *expertul nu putea răspunde unui astfel de obiectiv – analiza legalității studiului de fezabilitate nu reprezintă o operațiune de ordin tehnic de construcții civile.*

Așa cum rezultă din ansamblul lucrării efectuate de expertul tehnic specialitatea construcții, concluziile acestuia nu fac altceva decât să reia, în scris, poziția afirmată de partea adversă prin actele procedurale depuse la dosarul cauzei.

Or, misiunea unui expert este aceea de a stabili aspecte de ordin tehnic, din spectrul său de specialitate.

În marea majoritate, răspunsurile expertului exced competențelor sale, făcând comparații ale documentației precontractuale, respectiv a documentației de atribuire – *necontestate însă de către reclamantă la momentul la care a oferat lucrarea* – ori prin aprecieri de oportunitate fără nicio indicare, în concret, a aspectelor pe care se fundamentează concluziile sale.

Deși expertul recunoaște și posibilitatea că nu ar putea să răspundă anumitor obiective – *a se vedea în acest sens răspunsul la obiecțiuni formulat de reclamanta Rotary cu referire la obiectivul nr. 26, în care expertul afirmă că "nu se poate pronunța"* – în privința acelor întrebări/obiective care presupun o dezlegare în drept, dar care sunt favorabile reclamantului, nu își declină competențele, efectuând analize de conformitate a documentației de atribuire (i.e. Studiu de Fezabilitate).

Considerăm că expertiza trebuie limitată la acele cercetări de ordin tehnic, a căror concluzie să poată fi analizată, din punct de vedere juridic de tribunalul arbitral.

Din aceste motive, apreciem că expertul ar trebui să răspundă, în primul rând, cu argumente motivate pentru fiecare dintre afirmațiile făcute, cu trimitere concretă la actele dosarului sau cercetări nemijlocite ale acesteia.

Trimiterile generice la *analize anterioare* ori *actele dosarului* sunt insuficiente pentru a satisface necesitatea motivării concluziilor expertizei.

În scopul celor de mai sus, considerăm că se impune ca expertul să completeze expertiza prin realizarea unei analize concrete a fiecărui obiectiv încuviințat".

5.4.Completarea la Raport și la Răspunsul la obiecțiuni.

Urmare depunerii Raportului Expertizei Tehnice Judiciare, partile au formulat obiecțiuni la care expertul a dat răspunsuri. Tribunalul arbitral a considerat necesar a se completa răspunsurile la concluziile formulate în Raport privind obiectivele 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 25-27.

"CONCLUZII

Urmare a analizării documentelor puse la dispoziție de parti privind situația de fapt și de drept, în raport de prevederile legale, normele și normativele tehnice în domeniu și obiecțiunile partilor formulez următoarele **complețări la răspunsurile obiectivelor, precizate de tribunalul arbitral:**

OBIECTIV NR. 6: Expertul să precizeze dacă lucrările executate (Stații de Pompă) la Obiectele 1, 2 și 3 și puturile piezometrice corespund din punct de vedere calitativ și tehnic cu Cerințele Beneficiarului și puteau fi recepționate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 6: Proiectul CL2 a fost împărțit în 5 obiecte/sectoare:
Obiect 1: Stație de pompă și conductă de refulare preaplin lacul Carol
Obiect 2: Stație de pompă și conductă de refulare preaplin lacul Tineretului
Obiect 3: Stație de pompă și conductă de refulare preaplin lacul Titan
Obiect 4: Dren principal paralel cu colectorul AO
Obiect 5: Conductă colectoare drenuri secundare

Lucrările pentru Obiectele 1,2 și 3 constau în executia Stațiilor de pompă și conductelor de refulare preaplin la lacurile Carol, Tineretului și Titan. În baza documentațiilor tehnice au fost obținute autorizațiile de construire și predate amplasamentele lucrărilor în baza Proceselor verbale de predare primire a amplasamentelor.

OBIECTIV NR. 7: Să se stabilească dacă senzorii montați la Obiectele 1, 2 și 3 au fost testați în mod corespunzător.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 7: Conform prevederilor contractuale : « 1.1.3.6. "Teste după Terminare" înseamnă testele care sunt specificate în Contract (dacă există) și care sunt efectuate în conformitate cu prevederile Clauzei 12 [Teste după Terminare] după ce Lucrările sau un Sector de Lucrări (după caz) sunt recepționate de către Beneficiar. » După recepționarea lucrărilor, în datele de 23-24.06.2016 și 27.06.2016, cu adresa

ROT45/07.01.2017, Antreprenorul a inaintat rapoartele de Testare pentru Obiectele 1, 2 si 3 continand rezultatele acestora.

Desi conform prevederilor contractuale, Inginerul avea dreptul sa solicite refacerea testelor in cazul in care echipamentele, materialele sau lucrarile ar fi fost neconforme, acest lucru nu s-a intamplat, fapt ce dovedeste ca senzorii montati la Obiectele 1, 2 si 3 au fost testati in mod corespunzator, in conformitate cu prevederile contractuale.

In ceea ce priveste respingerea revendicarii Antreprenorului in suma de 1.298.457,65 lei, de catre Inginer, aceasta nu este legala si temeinica, in sensul in care justificarile privind asa zisa nerespectare a formatelor documentelor NU ar fi trebuit sa fie de natura a impiedica achitarea unor sume pentru lucrari suplimentar proiectate, executate si insusite de catre Beneficiar.

Tocmai Inginerul, **in baza experientei si expertizei detinute, avea obligatia, intr-un proiect de asemenea anvergura, sa analizeze fondul problemei si nu forma.** Mai mult, in lipsa unei motivari a respingerii din punct de vedere tehnic a considerat suficient sa acuze Antreprenorul de false justificarile in alegerea pompelor.

OBIECTIV NR. 9: Sa se determine daca lucrarile suplimentare executate si cantitatile suplimentare utilizate s-au datorat erorilor din Cerintele Beneficiarului – care reprezinta neconcordanțe între cantitatile prevazute prin Documentatia de Atribuire – Cerintele Beneficiarului si cantitatile real masurate in teren.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 9: Asa cum am prezentat deja in cadrul Raportului depus lucrarile suplimentare executate **sunt rezultatul diferentelor dintre lungimile conductelor de refulare astfel cum au fost prevazute initial**, proiectate si ulterior executate in teren. Diferentele au fost clar stabilite si insusite de catre Antreprenor si Beneficiar: Lacul Tineretului = + 267,11 m Lacul Titan = + 120,30 m Lacul Carol = + 316,65 m Asa cum am precizat aceste diferente au fost rezultate ca urmare a avizelor obtinute conform Certificatului de Urbanism, emis de catre Beneficiar.

OBIECTIV NR. 11: Sa se determine daca testele efectuate de Antreprenor cu privire la Obiectele 1, 2 si 3 corespund normativelor in vigoare si pot fi luate in considerare.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 11: Avand in vedere receptia lucrarilor executate pentru obiectele 1, 2 si 3, precum si rapoartele testelor efectuate si transmise de catre Antreprenor la care Inginerul nu a obiectat, se concluzioneaza ca testele efectuate de Antreprenor cu privire la Obiectele 1, 2 si 3 corespund normativelor in vigoare si trebuie luate in considerare. A se vedea explicatiile oferite la obiectivele nr. 6 si 7.

OBIECTIV NR. 12: Sa se determine daca puturile piezometrice au fost realizate in conformitate cu documentatia tehnica a proiectului si puteau fi receptionate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 12: Asa cum am aratat anterior si am descris in capitolul constatari, **puturile piezometrice au fost realizate in conformitate cu documentatia tehnica a proiectului si puteau fi receptionate.** A se vedea explicatiile oferite la obiectivele nr. 6 si 7.

OBIECTIV NR. 15: Sa se determine daca dupa modificarea Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3, Antreprenorul putea realiza lucrarile solicitate.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 15: Dupa modificarea Cerintelor Beneficiarului prin Actul Adicional nr. 3, **Antreprenorul putea proiecta si realiza lucrarile solicitate, in conformitate cu prevederile legale, doar pe anumite tronsoane, asa cum aratat anterior. Act Adicional nr. 3 din 17.03.2017 - modificare Cerinte Beneficiar si prelungire termen de executie cu 450 zile motivat de intarzieri in emiterea avizelor.**

OBIECTIV NR. 16: Sa se determine contravaloarea studiilor si proiectarii suplimentare, refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditonal nr. 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 16: Conform actului aditional nr. 3/17.03.2017 au fost modificate cerintele autoritatii contractante (beneficiarului).

Cerintele beneficiarului au fost modificate dupa ce anterior, in perioada 04.12.2014-18.04.2016, Antreprenorul intocmise si predase o serie de documente rezultate ca urmare a desfasurarii activitatii de proiectare (PTh preliminar 4 si 5, analiza de drenaj, etc). Ulterior datei de 17.03.2017 Antreprenorul, ca urmare a modificarilor cerintelor beneficiarului, a reluat activitatile de proiectare.

Conform calculelor efectuate, contravaloarea studiilor si proiectarii suplimentare refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditonal nr. 3 este de 1.305.204,35 lei fara TVA.

Documentatiile tehnico-economice au fost depuse in doua randuri, o data respectand cerintele initiale ale Beneficiarului iar ulterior conform modificarii Cerintelor Beneficiarului ceea ce a condus la suplimentarea serviciilor de proiectare:

- Proiectul tehnic preliminar = 442.442,16 lei.

Documentatia tehnica pentru autorizarea executiei lucrarilor, servicii suplimentare apreciate la 12,5% = 119.459,39 lei

- Proiect tehnic, servicii suplimentare apreciate la 70% = 371.651,40 lei

- Detalii de executie, servicii suplimentare apreciate la 70% = 371.651,40 lei.

OBIECTIV NR. 18: Sa se determine daca documentul refacut „analiza zonei de drenaj” si depus prin Adresa ROT7536/09.11.2017 a fost realizat in conformitate cu noile Cerinte ale Beneficiarului modificate prin Actul Aditonal nr. 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 18: In documentatia aflata la dosarul cauzei nu se regaseste analiza zonei de drenaj depusa cu Adresa ROT7536/09.11.2017.

OBIECTIV NR. 19: Sa se determine contravaloarea analizei de drenaj initiale, precum si contravaloarea analizei zonei de drenaj refacute in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditonal nr. 3.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 19: Contravaloarea analizei de drenaj initiale este de 2.682.722,40 lei. Avand in vedere necesitatea refacerii integrale a analizei zonei de drenaj in urma modificarii Cerintelor Beneficiarului prin Actul Aditonal nr. 3 contravaloarea analizei zonei de drenaj refacute se poate considera ca fiind egala cu cea initiala, respectiv 2.682.722,40 lei fara TVA. Din documentele aflate la dosarul cauzei, se constata ca, urmare a modificarii Cerintelor Beneficiarului stipulate in Actul Aditonal nr. 3, a fost necesara refacerea documentului Analiza Zonei de Drenaj, ce a fost integrat in Proiectul tehnic final. Pec ale de consecinta, analiza zonei de drenaj a fost facuta in doua randuri ceea ce indreptateste Antreprenorul la solicitarea prestarii serviciilor.

OBIECTIV NR. 20: Sa stabileasca expertul daca Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire si in ce proportie a fost pus la dispozitie Santierul.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 20: Asa cum am aratat anterior, Beneficiarul a pus la dispozitia Antreprenorului doar ampasamentul lucrarilor ce urmau a se realiza in cadrul obiectelor 1, 2 si 3, la data de 15.04.2015.

Data de incepere a Lucrarilor, conform Ordinului de Incepere este 20.08.2014.

Se constata ca Beneficiarul NU a pus la dispozitia Antreprenorului Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire. La acest obiectiv am raspuns

foarte clar, indiferent de motivele invocate de catre de catre expertul consilier parte al Beneficiarului (justificate sau nu), Beneficiarul NU a pus in intregime, la dispozitia Antreprenorului, Santierul astfel cum prevad dispozitiile contractuale si Documentatia de Atribuire.

Conform sub-clauzei 2.1. Beneficiarul avea obligatia sa acorde Antreprenorului dreptul de acces pe santier si punerea in posesie a tuturor partilor santierului.

OBIECTIV NR. 25: In ceea ce priveste evenimentul nr. 2: Sa determine expertul inventarul si necesitatea realizarii interventiilor de remediere a traseului conductei de refulare pe strada Fizicienilor, respectiv stadiu de degradare al strazii, in lipsa realizarii acestora.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 25: Se constata ca un segment din sistemul rutier refacut de Antreprenor, de circa 10 ml, de pe str. Fizicienilor, era, la data de 11.08.2018, degradat.

OBIECTIV NR. 26: In ceea ce priveste evenimentul nr. 3: Sa determine expertul daca lucrarile realizate in cadrul Obiectelor de lucrari 1, 2 si 3 indeplineau la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 26: **Lucrarile realizate in cadrul Obiectelor de lucrari 1, 2 si 3 indeplineau la data receptiei de catre Autoritatea Contractanta, conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea acestora in functiune si pentru darea lor in exploatare catre un operator specializat.**

OBIECTIV NR. 27: In ceea ce priveste evenimentul nr. 4: Sa determine expertul daca, la data rezilierii contractului CL2 de Autoritatea Contractanta, piezometrele de Observatie construite de Antreprenor indeplineau conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea lor in functiune si pentru dare in exploatare catre un operator specializat.

RASPUNS LA OBIECTIV NR. 27: La data executiei piezometrele de Observatie construite de Antreprenor **indeplineau conditiile tehnice, functionale si logistice pentru punerea lor in functiune si pentru dare in exploatare catre un operator specializat.**

5.5.A doua cerere a pârâtului de refacere a raportului de expertiza în baza art. 37 (5) RPA si art./ 338 C.proc.civ.

5.5.1. Pârâtul sustine, în esență, ca prin cele trei lucrări – raportul de expertiza, Răspunsul la obiecțiuni și Completarea la Raport și la obiecțiuni, expertul:

-”a reluat cele expuse anterior, precizând episodic că nu există motive de modificare a concluziilor,

-nu face nicio referire la lipsa materialului documentar”, astfel

-că ”lucrarea are caracter neconform” și este necesar de a fi refăcută de un ”specialist în instalații hidrotehnice autorizat”, (pg. 9-13).

Totodată, pârâtul solicită ”neomologarea raportului, întrucât unele din răspunsurile la obiective, tind spre a reprezenta o interpretare juridică a situației de fapt dintre părți” (obiectivele 3 și 15), iar cu privire la alte obiective (nr. 1, 8, 16 și 19) se pronunță asupra unor aspecte de oportunitate din documentația de bază sau financiar-economice”, și relativ la ”obiectivele 1-5, 10, 13-14, 17, 21-24, ne menținem concluziile prezentare anterior” (par. 14-19).

În continuare (par. 22-127) pârâtul reia și dezvoltă susținerile /concluziile din "Obiecțiuni" și din "Cererea 1 de completare /refacere privind obiectivele nr. 6 (par. 20-45), nr. 7 (par. 46), nr. 8 (par. 47-63), nr. 9 (par. 64-66), nr. 11 (par. 67-68), nr. 12 (par. 69-87), nr. 15 (par. 88-100), nr. 16 (par. 101-102), nr. 18 (par. 102-2), nr. 19 (par. 103-109), nr. 20 (par. 110-117), nr. 25 (par. 118-126), nr. 26-27 (par. 127), formulând observații critice, analitice și /sau explicații de ordin tehnic și interpretări ale unora din clauzele contractului și ale Actului aditional nr. 3/2017, precum și cu privire la diverse înscrisuri (adrese ale Antreprenorului/Beneficiarului sau Inginerului, procese verbale de recepție, și altele.

5.5.2. Asupra cererii de refacere/o nouă expertiză Tribunalul arbitral constată, în acord cu Parata (Cererea 2 de completare – par. 11) că inginerul Condurache este "expert (singurul) în instalații hidrotehnice, autorizat", fiind desemnată, de comun acord, ca expert tehnic judiciar, de ambele părți (a se vedea Încheierea de ședință din 17.07.2020), care a răspuns, la toate cele 27 de obiective și, apoi, la obiecțiunile acestora și la completările cerute de pârât.

De asemenea, se reține că în cele trei lucrări, privind aceleași obiective, expertul tehnic, specialist autorizat în instalații hidrotehnice, și-a declinat competența asupra chestiunilor juridice și financiar-contabile, a precizat, de la început, că analiza are la bază "documentele puse la dispoziție de părți, precum și "revendicările nr. 3 și 4" și Modul de soluționare emis de Inginer" (Obiectivul 8) clauzele contractului și dispozițiile legale incidente.

În această, a doua cerere de refacere/neomologare sau o nouă expertiză, pârâtul a reiterat disp art. 37 al. 5 din RPA și pe cele din art. 338 C.proc.civ., texte invocate în obiecțiuni și în prima cerere.

Potrivit art. 37 al. 5 RPA-2018 "Părțile au posibilitatea de a depune punct de vedere sau obiecțiuni cu privire la raportul de expertiză", iar conform art. 337 al. 1 C.proc.civ. ("Efectuarea unei noi expertize(1) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert").

Textul art. 337 C.procciv. prevede, însă, "lămuriri sau completării raportului de expertiză, după "răspunsul expertului la obiecțiuni", ori după depunerea unui "raport suplimentar" (art. 338 al. 2 C.proc.civ.)

În speță, expertul tehnic a depus Răspunsul la obiecțiunile părților, precum și raportul suplimentar cu lămuriri (explicații) și completări, iar în cererea 2 intitulată "Puncte de vedere și cerere de refacere", din 17.03.2022, a reluat observațiile critice și explicațiile/analizele propria asupra concluziilor din cele 3 lucrări, solicitând ca tribunalul arbitral să "nu omologheze raportul de expertiză efectuat și completat" (A), și să "dispună refacerea raportului de expertiză de un specialist în construcții civile (B).

Dar, temeiul de drept invoca, respectiv disp. art. 37 (5) RPA-2018 se referă la "posibilitatea părților de a depune PUNCT DE VEDERE sau Obiecțiuni la raportul de expertiză", iar disp. art. 338 (1) C.proc.civ. la efectuarea unei "noi expertize" pentru "motive temeinice".

În speță, pârâtul a depus, repetat, PUNCTUL DE VEDERE și obiecțiunile la fiecare din răspunsurile la cele 27 de obiective, precum și observațiile critice/analitice asupra raportului suplimentar (în completare) depus de expertul tehnic.

Tribunalul constată că expertul tehnic judiciar nu a încălcat normele imperative din procedura administrării acestui mijloc de probă prevăzut de art. 335-336 C.proc.civ., iar raportul și completările au răspuns la obiectivele și obiecțiunile părților, precum și la observațiile pârâtului din cererile de completare/refacere, astfel că nu există motive temeinice de invalidare/neomologare și nici pentru încuviințarea unei noi expertize, cu aceleași

obiective, după epuizarea unei perioade de aproape doi ani în care unica problemă de ordin procedural a fost stabilirea obiectivelor expertizei, elaborarea raportului și a celorlalte două lucrări suplimentare (VI-20-III/22).

II.Circumstanțele de drept ale cauzei.

1.Contractul de execuție nr. 277/17.06.2014 și cele 5 acte adiționale, având ca obiect: "Construirea sistemului de drenare canalizare din lacurile TITAN, TINERETULUI și CAROL I", tip FIDIC, face parte din proiectul general și cele 6 contracte-CL1-CL6, privind investiția "Reabilitarea casetei de ape uzate "Dâmbovița".

1.1.Sucesiunea actelor și operațiunilor.

a).**Avizarea Proiectului tehnic** și a detaliilor de execuție la 19.02.2015 (Avizul 10) de către CTE al Primăriei Generale și depunerea "Expertizei privind soluțiile tehnice", la Primărie (nr. 84/30.03.2015), de către Antreprenor;

b).**Eliberarea celor trei autorizații de construcție** nr. 102 (Carol I), 100 Tinetului) și 101 (Titan) la 07.04.2015;

c).**Predarea amplasamentelor la 15.04.2015 către Antreprenor**, de Beneficiar pentru sectoarele 1, 2, 3.

d).**Suspendarea lucrărilor de Inginer prin Scrisoarea EPT 9961 din 25.05.2016** pentru noii parametrii de proiectare, prelungită, succesiv, pentru perioada 25.05.2016-20.03.2017, urmată de Actul adițional nr. 3 de prelungire a duratei contractului cu 450 de zile la 25.07.2017, situație decisă de Beneficiar;

e).Expirarea Certificatului de Urbanism în perioada de suspendare a lucrărilor și depunerea cererii pentru un nou CU, de către Beneficiar, la 24.05.2017 (după 2 luni de la data reluării lucrărilor);

f).Noul Certificat de Urbanism nr. 263R din 26.05.2017 a dispus "respectarea, refacerea tuturor studiilor, deja depuse și efectuarea de multiple corelări", ceea ce a generat

g).Modificări ale Cerințelor Beneficiarului

h).Noua prelungire a duratei contractului până la 25.07.2018 (cu 15 luni-650 de zile), prin Actul adițional nr. 5,

i).Terminarea lucrărilor-procese verbale de recepție la terminarea lucrărilor, încheiate la 23.06.2016 (Carol I), 24.06.2016 (Titan) și 27.06.2016 (Tineretului), cu observații privind unele remedii /completări (la obiectivele 1, 2, 3).

1.2.Lucrările suplimentare

a).Beneficiarul a solicitat Antreprenorului efectuarea unor lucrări suplimentare, necuprinse în contract, precum "Alimentarea cu energie electrică" în baza proiectului aprobat de ENEL, astfel că:

b).TESTELE s-au realizat la 17.04.2018, iar

c).Costurile acestor lucrări sunt în valoare de 1.298.457,65 lei, din care 420.377,28 lei deși recunoscute, au fost respinse de Inginer.

2.Principalele susțineri ale reclamantei

"2.1.Suspendarea execuției lucrărilor s-a dispus de Inginer prin Scrisoarea EPT 9961 din 25.05.2016 pentru noii parametrii de proiectare, prelungită, succesiv, în perioada 25.01.2016-20.03.2017, urmată de o nouă prelungire de 450 de zile prin Actul adițional nr. 3.

Noul Certificat de urbanism din 26.05.2017 a impus "respectarea, refacerea tuturor studiilor deja depuse și multiple corelări, ceea ce a atras o prelungire până la 25.07.2018, motivele care au generat Modificarea Cerințelor Beneficiarului fiind: a).incapacitatea acestuia de a elabora un Certificat de Sarcini corect și b). de a elabora un proiect complex, cu respectarea tuturor parametrilor tehnici și a preveni erorile grave din documentația inițială.

2.2.Beneficiarul a cerut lucrări suplimentare neincluse în contract, pe care Antreprenorul le-a executat, în baza proiectului tehnic aprobat de ENEL, testele fiind posibile la 17.04.2018, cu o întârziere de 616 zile, iar costurile acestora au fost respinse nejustificat de Inginer (ca și pentru cele din proiectul APANOVA).

2.3.Procese verbale de recepție la terminarea lucrărilor, încheiate la 23.06., 24.06. și 27.06.2016, fără obiecțiuni esențiale, atestă executarea obligațiilor asumate de Antreprenor.

2.4.Erorile din documentația de atribuire și efectele majore asupra execuției au avut impact semnificativ asupra contractului determinând o eroare esențială asupra obiectului contractului și imposibilitatea de a realiza 73% din obiectul contractului, Obiectele 4 și 5, determinat de eroarea în documentație care nu a prevăzut și nu a specificat că traseul lucrărilor afectează proprietăți private, ci dimpotriva a specificat contrariul, precum și imposibilitatea, determinată de inutilitatea realizării lucrărilor la Obiecte 4 și 5 (73% din contract) determinat de realizarea scopului acestor lucrări prin intermediul altor lucrări, obiect al altor contracte încheiate de Beneficiarul pârât cu alți antreprenori.

Erorile din documentația de atribuire au avut impact și asupra scopului comercial al contractului, determinat de faptul că aceste erori ale documentației de atribuire au condus la prelungiri de termene în mod excesiv, ceea ce face ca, condițiile contractuale avute în vedere la momentul încheierii contractului să fie complet denaturate, fiind afectate în mod esențial obiectul, durata și valoarea contractului, obiectul și valoarea fiind restânse la 23% din valoarea inițială, iar durata extinsă cu aproximativ 54 de luni, de 3 ori peste durata prevăzută inițial, ceea ce afectează în mod evident consimțământul exprimat la data încheierii contractului.

Aceste erori ale Beneficiarului au determinat și imposibilitatea acestuia de a-și îndeplini obligația esențială de a asigura accesul pe șantier și de a preda amplasamentul în vederea executării lucrărilor, Beneficiarul fiind în imposibilitate de a preda accesul la proprietățile private care erau afectate de traseul lucrărilor.

Toate aceste consecințe ale erorilor culpabile Beneficiarului au determinat Antreprenorul ca, la data de 27.09.2018, în temeiul sub-clauzelor 1.9, 2.1, 20.1, 16.2, 19.7 din Contractul încheiat de părți să procedeze la rezilierea contractului”.

3. Apărările și susținerile Pârâtului, în sinteză:

3.1. Lucrările contractate NU au fost finalizate până la 23.10.2018, data încetării contractului, decisă prin rezilierea notificată de Beneficiar, din culpa Antreprenorului:

- la puțurile piezometrice (parte a Obiectivului 4), deși termenul de punere în funcționare era în III/2018,

- Antreprenorul nu a transmis Inginerului nicio cerere de predare a lucrărilor, conform Subclauza 2.1. și nu a transmis Beneficiarului documentația tehnică completă finală PT+DE la Obiectivele 4 și 5, până la data de 25.07.2018, data de terminare a execuției lucrărilor, fixată prin Actul adițional nr. 5/15.05.2018.

3.2. Notificarea de reziliere emisă de Antreprenor pe temeiul Subclauzelor 16.2. și 20.1. este lovită de nulitate, fiind emisă cu încălcarea disp. din art. 1552-1553 Cod civil:

- revendicările Antreprenorului au fost soluționate de Inginer și
- nu pot constitui temei al rezilierii imputabile Beneficiarului, în condițiile în care,
- până la data notificării de reziliere, Antreprenorul nu a înștiințat beneficiarul asupra niciunui eveniment care să motiveze această măsură pe temeiul clauzei 16.2. din contract.

3.3. Stabilirea oportunității/inoportunității executării lucrărilor la Obiectivul 4 și 5 nu era prerogativa Antreprenorului, care avea obligația de a executa efectiv lucrările contractante, astfel că așa-zisa inoportunitate invocată de acesta, nu poate fi motiv de reziliere.

4. Divergența asupra naturii contractului, a valabilității rezilierilor unilaterale și a efectelor notificărilor

4.1. Natura contractului și clauzele de reziliere/rezoluțiune

4.1.1. Proiectul general realizat de pârât sub forma Studiului de fezabilitate intitulat ”Reabilitarea casetei de apeuzate-Dâmbovița”, în cadrul căruia s-au încheiat 6 contracte, între care și Contractul CL2-277 din 17.06.2014 având ca obiect ”construirea sistemului de drenare de la partea dreaptă a casetei și alte lucrări la sistemul de canalizare de evacuare din Lacurile Titan, Tineretului și Carol I, împărțit în 5 obiective.

Contractul părților are forma standard a unui contract de antrepriză în construcții ”FIDIC”, care, în doctrină și jurisprudență, a fost calificat drept un

contract complex, cu execuție globală, nefiind un contract de execuție, cu prestații periodice, precum cel de întreținere, de închiriere, s.a., susceptibile de reziliere.

Drept urmare, contractul părților poate fi afectat de rezoluțiune și nu de reziliere, dar, în forma standard "FIDIC", acestea au agreeat varianta încetării prin reziliere, conform Subclauzei 16.2., care include și pactul comisoriu de gradul IV, reglementat în art. 1556 Cod civil, ținând seama de execuția succesivă conform graficului, de revendicările periodice și de certificatele interimare de plata, s.a.

4.1.2. Clauzele de reziliere.

Conform **Sub-clauzei 16.2** [Rezilierea Contractului de către Antreprenor]¹:
„Antreprenorul va fi îndreptățit să rezilieze Contractul dacă:

(a) *nu primește, în termen de 42 de zile după transmiterea înștiințării, potrivit prevederilor Sub-Clauzei 16.1 [Dreptul Antreprenorului de a Suspenda Execuția Lucrărilor] dovada rezonabilă referitoare la respectarea condițiilor Sub-Clauzei 2.4 [Asigurarea Resurselor Financiare de către Beneficiar],*

(b) *Inginerul nu reușește sa emită Certificatul de Plata în termen de 56 de zile după primirea Situației de Lucrări și a documentelor justificative,*

(c) *nu primește suma datorată potrivit Certificatului Interimar de Plată în termen de 42 de zile, după data de expirare a perioadei specificate în Sub-Clauza 14.7 [Plățile], termen la care trebuie efectuată plata (cu excepția deducerilor prevăzute în Sub-Clauza 2.5 [Revendicările Beneficiarului],*

(d) **Beneficiarul nu își îndeplinește în mod substanțial obligațiile prevăzute în Contract,**

(e) *Autoritatea Contractantă nu reușește sa respecte prevederile Sub-Clauzei 1.7 (Cesionarea),*

(f) **o suspendare îndelungată afectează în totalitate Lucrările, potrivit prevederilor Sub-Clauzei 8.11 [Suspendarea Prelungita], sau**

(g) *Beneficiarul devine falit sau insolubil, intră în proces de lichidare, primește un ordin de punere sub sechestru împotriva lui, ajunge la un acord cu creditorii săi, sau desfășoară în continuare o afacere sub coordonarea unui administrator judiciar,*

¹ modificate prin Condițiile Speciale de Contract (CSC);

curator sau manager în beneficiul acestor creditori, sau dacă se întâmplă orice alt eveniment care (conform prevederilor Legilor în vigoare) are un efect similar cu cel al oricărei astfel de situații sau eveniment.

În oricare din aceste situații sau împrejurări, Antreprenorul poate, după un preaviz în scris de 14 zile trimis Autorității Contractante, să rezilieze Contractul.

4.2. Unele considerații de doctrină și jurisprudență privind natura, efectele și mecanismul rezilierii/rezoluțiunii unilaterale în Codul civil.

A. Doctrina

1.1. Declarația unilaterală de reziliere/rezoluțiune.

a). Conform art. 1516 (2) Cod civil, dacă debitorul în mod nejustificat nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate opta, fără a pierde dreptul la daune interese:

- să solicite ori, după caz, să treacă la executarea silită a obligațiilor litigioase,
- să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea/rezilierea contractului sau după caz, reducerea propriei obligații corelative, și
- să folosească, când este cazul, orice alt mijloc, prevăzut de lege, pentru rezilierea dreptului său.

b). Declarația unilaterală a rezilierii/rezoluțiunii, în contextul art. 1516, 1550 și 1552 Cod civil, este actul juridic unilateral prin care creditorul obligației neexecutate își exercită dreptul de a desființa/înceta contractul, ca specie a rezoluțiunii².

1.2. Ipotezele mecanismului declarației unilaterale – Prof. V. Stoica susține ca există 3 moduri/ipoteze de operare a rezilierii/rezoluțiunii: prin hotărâre judecătorească, prin declarația unilaterală de rezoluțiune și de plin drept (op.cit. p, 13).

Declarația unilaterală de rezoluțiune/reziliere **trebuie să conțină elementele substanțiale și procedurale pentru a fi eficace, ca "act unilateral**

² V. Stoica, "Declarația unilaterală de rezoluțiune", Dreptul nr. 8/2006, pg. 36-67.

substanțial” prin care creditorul își manifestă dreptul de a decide rezilierea, textul art. 1552 Cod civil, **impunând două condiții procedurale: notificarea, prin care comunică declarația de rezoluțiune către debitor și punerea în întârziere a acestuia.**

Drept urmare, mecanismul rezilierii presupune trei elemente cuprinse în ”două înscrisuri sau, într-un mod aparte, **printr-un singur înscris” cu triplă semnificație, în situația, în care, un creditor diligent prin notificarea de punere în întârziere își ”manifestă voința, și include în ea și declarația de rezoluțiune la împlinirea termenului fixat”** (V. Stoica, op.cit. p. 17).

1.3.Pactul comisoriu

Potrivit art. 1553 Cod civil:

”(1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează”.

Pactul comisoriu este definit în doctrină ca fiind o clauză contractuală care atrage rezoluțiunea/rezilierea (L.Pop, s.a ”Tratat de drept civil, Obligațiile”, UJ, 2012, p. 296).

Pactul comisoriu produce efecte numai dacă:

-este invocat de creditor,

-neexecutarea definitivă să se producă sau să se determine importanța/gravitatea neexecutării,

-”în raport cu proporționalitatea relativă care trebuie să existe între finalitatea clauzei și gravitatea neexecutării, astfel că, rezoluțiunea/rezilierea să constituie o măsură justă”. (Ionuț Popa, ”Rezoluțiunea și rezilierea contractului în Noul Cod Civil”, U.J., 2012, București, pg. 192, nr. 88).

Pactul comisoriu de gr. IV este mult mai energic, întrucât potrivit efectelor sale, contractul se consideră desființat de drept, fără a mai fi necesară punerea

în întârziere și fără orice altă formalitate prealabilă, situație în care intervenția instanței se va rezuma la verificările pe care clauzele de reziliere din contract le permit.

1.4.Limitele controlului judiciar al declarației unilaterale de rezoluțiune / pactului comisoriu.

a).Importanța/gravitatea neexecutării obligației.

-Neexecutarea neînsemnată /nesemnificativă.

Conform art. 1551 Cod civil: ” (1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate, iar textul art. 1550 prevede că: ” (1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera de plin drept”.

b).”**Dacă debitorul obligației neexecutate consideră că nu sunt îndeplinite condițiile necesare pentru operarea rezoluțiunii, se poate adresa instanței, iar aceasta va exercita controlul judiciar a posteriori.** Această sarcină a controlului judiciar deplasează efortul judiciar de pe umerii creditorului obligației neexecutate pe cei ai debitorului acesteia” (V.Stoica, op.cit., p. 15).

1.5.Nulitatea/INEFICACITATEA actului juridic civil

a).Nulitatea absolută expresă/virtuală și prezumția de valabilitate a actului juridic.

Conform art. 1246 (1) Cod civil:

” (1) Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.

(2)Nulitatea poate fi absolută sau relativă.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților.

(4) Prin acordul părților nu pot fi instituite și nici suprimate cauze de nulitate. Orice convenție sau clauză contrară este considerată nescrisă”.

Nulitatea VIRTUALĂ este acea sancțiune a actului juridic care nu este prevăzută expres de lege ori în contract, dar rezultă neîndoiește din modul în care este reglementată o condiție de valabilitate a actului juridic” (L.UȚĂ, ”Nulitatea actului juridic civil”, UJ, 2013, pg. 17-18).

b).”Numai un act care există juridic (a fost valabil încheiat) poate fi eficace sau ineficace. În cazul actului juridic desființat (nul) problema ineficacității efectelor nu se mai pune.

Sub aspectul nulitate-ineficacitate, contractul se poate afla în trei condiții:

- când a fost valabil încheiat și produce efecte juridice-contractul este eficace;
- când, deși a fost valabil încheiat, nu produce efecte (datorită intervenției unor cauze apărute ulterior încheierii lui) – contractul este ineficace;
- când nu au fost respectate condițiile de validitate-contractul este nul (și desființat ca act juridic).

Sunt cauze de ineficacitate: nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea, revocarea, caducitatea, inopozabilitatea, s.a.

c).Dacă din textul de lege și din clauza contractuală **nu rezultă felul nulității-absolute sau relative-ori dacă se indică doar condiția de validitate pentru încheierea actului juridic, fără a indica și sancțiunea incidentă, stabilirea felului nulității** se face în raport de natura intereselor afectate sau se va aplica soluția prevăzută de art. 1252 Cod civil care conține expresia: ” contractul este anulabil”, ceea ce **constituie o nulitate relativă, care impune condiția existenței unei vătămări.**

B.JURISPRUDENȚA ARBITRALĂ

1.Condițiile eficacității rezilierii unilaterale și a pactului comisoriu contractual (Sentința arbitrală nr. 21/04.04.2019-dosar nr. 159/2014).

” Tribunalul arbitral reține că prin contract părțile au stipulat un veritabil pact comisoriu în baza căruia atât beneficiarul, cât și antreprenorul pot rezilia, prin declarație unilaterală, contractul, în caz de neexecutare culpabilă a obligațiilor, cu respectarea condițiilor prevăzute de subclauza 15.2-4 (a) sau subclauza 16.2-4 (b), după caz, respectiv cu observarea condițiilor prevăzute de subclauzele 15.5 [*Dreptul beneficiarului de a rezilia unilateral contractul*] și 19.6 [*Rezilierea opțională, lichidare și plăți*] (c), în caz de neexecutare fortuită a obligațiilor, această din urmă ipoteză nu este însă incidentă în speță și, prin urmare, nu va fi aici analizată.

Pentru a opera rezilierea, prin **declarația unilaterală a antreprenorului**, ca urmare a neexecutării culpabile a obligațiilor de către beneficiar, trebuie, întrunite, cumulativ, următoarele condiții:

(i) să se producă oricare dintre împrejurările sau circumstanțele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-g);

(ii) să existe o înștiințare de reziliere transmisă de antreprenor beneficiarului, în ipotezele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-e) (subclauza 16.2 par. 2);

(iii) **să treacă un termen de preaviz de 14 zile de la primirea de către beneficiar a înștiințării de reziliere a contractului de către antreprenor**, în ipotezele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-e) (subclauza 16.2 par. 2 teza I); în cazurile prevăzute de subclauza

16.2 par. 1 lit. f) sau g) – neincidente oricum în speță –, rezilierea poate fi dispusă imediat, fără niciun termen de preaviz (subclauza 16.2 par. 2, teza a doua).

Astfel, verificând, **în primul rând, Înștiințarea de reziliere nr. 1318/21.03.2012**, emisă de reclamanta-pârâtă, în temeiul subclauzei 16.2 par. 1 lit. d) din contract [„Beneficiarul nu își îndeplinește în mod substanțial obligațiile prevăzute în contract” – subl. Trib. arbitral], Tribunalul arbitral constată că este **ineficace**, deoarece declarația de reziliere a fost luată, în mod intempestiv, fiind transmisă cu încălcarea prevederilor subclauzei 16.2 par. 2, *precit.*, respectiv fără înștiințarea de a rezilia contractul și **fără respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 14 zile de la data comunicării înștiințării de a rezilia contractul**.

Este adevărat că reclamanta-pârâtă susține că, în speță, „referitor la punerea în întârziere a pârâtei cu privire la neîndeplinirea obligațiilor trebuie subliniat că *pe parcursul executării contractului, subscrisa a notificat de mai multe ori inginerul cu privire la problemele ivite sau alteori s-a realizat o constatare la fața locului*. Spre exemplu, prin adresa nr. 25/02.07.2010 au fost notificate cedările de fundație de pe sectoarele 2, 3 și 4, prin procesul-verbal nr. 17/22.06.2011 au fost identificate o serie de zone unde fundația drumului este degradată și nu erau îndeplinite condițiile de rezistență impuse de caietul de sarcini”

Tribunalul arbitral va reține că părțile prin comportamentul lor, exprimat, în primul rând, prin Înștiințările de reziliere reciproce, iar ulterior prin cooperarea de a regla, în mod amiabil, consecințele acestor declarații de reziliere, s-au opus, în mod ferm și neîndoielnic, executării în continuare a contractului și finalizării lucrărilor, conform proiectului tehnic inițial, care s-a dovedit inadecvat, în raport cu realitatea din teren. Aceasta înseamnă că, în speță, a operat, totuși, o „reziliere de fapt”, certă și evidentă, astfel încât Tribunalul arbitral va constata **rezilierea** acestui contract prin refuzul manifest al ambelor părți de a continua executarea lui, începând cu data de 30.03.2012 (data celei de-a doua înștiințări de reziliere emise de pârâta-reclamantă UAT)”.

2. Constatarea eficacității Notificării de reziliere unilaterale (sentința arbitrală nr. 32/10.05.2019-dosar nr. 119/2018).

„Durata de executare a lucrărilor a fost fixată la 12 luni, de la data începerii acestora (19.08.2014), însă, pe baza Determinării inginerului din 06.08.2015 care a stabilit că antreprenorul, reclamanta-pârâtă are dreptul la prelungirea duratei de execuție cu 308 zile calendaristice în conformitate cu subclauzele 8.4 [*Prelungirea perioadei de execuție*] lit. a) și 8.5 [*Întârzieri cauzate de autorități*] lit. a) și b) din contract, prin actul adițional nr. 2 din 17.08.2015 (dos. fond, vol. I, filele 155-156), s-a prelungit perioada de execuție a contractului cu 309 zile, noua dată de finalizare a contractului devenind 20.06.2016.

Prelungirile repetate a duratei de executare a contractului au fost cauzate în special de neîndeplinirea de către pârâta-reclamantă a obligației de a obține toate avizele și aprobările necesare pentru începerea lucrărilor de construire, precum și pentru asigurarea resurselor financiare pentru finalizarea proiectului, în a doua jumătate a anului 2016, inginerul emițând cu o foarte mare întârziere certificatul interimar de plată nr. 7/04.11.2016, de exemplu.

Examinând în lumina dispozițiilor legale și contractuale aplicabile, precum și a susținerilor părților declarația de reziliere a contractului emisă de Antreprenor, reclamanta-pârâtă prin adresa nr. SGVC – 1143/15.09.2016, a cărei validitate și/sau eficacitate a fost, de altfel, inițial, contestată de către pârâta-reclamantă, Tribunalul arbitral reține, mai întâi, că potrivit prevederilor contractuale, rezilierea contractului de către părți este stipulată la art. (clauzele) 15

și 16 din contract (astfel cum au fost amendate, în parte, prin condițiile speciale și/sau condițiile speciale suplimentare ale contractului).

Tribunalul arbitral reține că **părțile au stipulat un veritabil pact comisoriu, în baza căruia antreprenorul poate rezilia, prin declarație unilaterală, contractul, în caz de neexecutare, fără justificare, a obligațiilor, cu respectarea condițiilor prevăzute de subclauza 16.2-4, precit.**

Într-adevăr, pentru a opera rezilierea, prin **declarația unilaterală a antreprenorului**, ca urmare a neexecutării, fără justificare, a obligațiilor de către beneficiar, trebuie întrunite, cumulativ, următoarele condiții:

(i) să se producă oricare dintre situațiile sau circumstanțele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-g);

(ii) să existe o notificare (înștiințare) de reziliere transmisă de antreprenor beneficiarului, în ipotezele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-e) (subclauza 16.2 par. 2);

(iii) să treacă un termen de preaviz de 14 zile de la primirea de către beneficiar a înștiințării de reziliere a contractului de către antreprenor, în ipotezele prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. a)-e) (subclauza 16.2 par. 3); în cazurile prevăzute de subclauza 16.2 par. 1 lit. f) sau g) – neincidente oricum în speță, rezilierea poate fi dispusă imediat, fără niciun preaviz (subclauza 16.2 par. 4).

În concluzie, Tribunalul arbitral **va constata rezilierea acordului contractual nr. 7133/31.07.2014, cu modificările ulterioare**, la 30 septembrie 2016, în baza adresei nr. SGVC – 1143/15 septembrie 2016, emisă de reclamanta-pârâtă, astfel încât este superfluă examinarea celei de-a doua rezilieri unilaterale a contractului.

4.3. Cu privire la validitatea și eficacitatea notificării și a măsurii de reziliere unilaterală, dispusă de Antreprenor la 28.09.2018.

Obiectul principal al acțiunii arbitrale îl constituie constatarea rezilierii unilaterale, în limitele căreia tribunalul arbitral are posibilitatea de a verifica îndeplinirea condițiilor de ordin procedural și a gravității faptelor imputate, cu respectarea principiului proporționalității, a susținerilor și apărărilor formulate de părți, fără a intra în prerogativele dispunerii rezilierii judiciare arbitrale.

4.3.1. TEZA Pârâtului.

Pârâtul a invocat, ca mijloc de apărare, "nulitatea (nevalabilitatea) Notificării de rezoluțiune emisă de Reclamantă și ineficacitatea acesteia întrucât:

-nu au fost respectate condițiile rezilierii unilaterale, respectiv **nu s-a emis notificarea de punere în întârziere** (în măsura în care reclamanta pretinde că *Notificarea 7004 este notificarea de reziliere*), cu încălcarea prevederilor art. 1522 Cod civil;

-într-un prim subsidiar, în măsura în care Notificarea 7004 ar reprezenta notificare de punere în întârziere, atunci **acest act nu reprezintă actul unilateral al declarării**

rezilierii unilaterale, iar în lipsa acestuia reclamanta nu a emis o declarație (act juridic unilateral) de reziliere a contractului, cu nerespectarea prevederilor art. 1552 Cod civil;

-în al doilea subsidiar, în măsura în care s-ar constata faptul că Notificarea 7004 este aptă a îndeplini, formal, condițiile pentru a reprezenta actul de reziliere al Contractului, motivele care au stat la baza acesteia sunt nefondate, deci valabilitatea actului este afectată, nefiind în prezența unui caz/unor cazuri de neexecutare culpabilă a obligațiilor subscrisului, nefiind îndeplinite astfel dispozițiile art. 1549 Cod civil, coroborate cu disp. art. 16.2 din Contract.

Lipsind Notificarea de punere în întârziere, impusă de art. 1552 (1) Cod civil, și de clauza 16.2. "d", "...", Sancțiunea nevalabilității/ineficacității Notificării de reziliere rezultă pe cale de INTERPRETARE, fiind o SANȚIUNE VIRTUALĂ, care intervine fără dubiu".

4.3.2. Notificarea-Declarația de reziliere unilaterală decisă de Antreprenor:

"Terminarea contractului de proiectare și execuție nr. 277/17.06.2014 CL2- Construirea sistemului de drenare la partea dreapta a casetei și alte lucrări la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului și Carol, motivat, printre altele, de circumstanțele relevante menționate în cele ce urmează și probate de înscrisuri justificative care demonstrează că **beneficiarul nu și-a îndeplinit în mod substanțial obligațiile în Contract.**

a).Părțile au semnat contractul de proiectare și execuție nr. 277/17.06.2014 având un termen de execuție de 540 de zile (18 luni), ceea ce în mod evident a îndreptățit Antreprenorul la previzionarea unui cash flow determinat și calculat în consecință, prin raportare la durata contractului, obiectul contractului și valoarea acestuia.

b).Contrar oricăror previziuni de bună credință și rezonabile, din motive neimputabile executantului, la data prezentei, **respectiv la peste 4 ani de la încheierea contractului au fost executate numai Obiectele 1, 2 și 3, reprezentând 25% din valoarea contractului**, fiind încheiate în acest sens PVRTL nr. 7303/23.06.2016, 7381/24.06.2016 și 7426/27.06.2016.

c).Încă de la încheierea contractului și nici la data prezentei, **obiectele 4 și 5 (mai puțin puțin piezometrice), reprezentând sistemul de drenare de la partea**

dreapta a Casetei, nu au putut și nu pot fi executate din motive independente de voința Antreprenorului dintre care amintim cu titlu exemplificativ:

-erori în caietul de sarcini și în documentele Beneficiarului, acesta încălcând sub clauza 1.9. ("Erori în Cerințele Beneficiarului");

-traversarea unor proprietăți private, conform traseului din proiectul solicitat de Beneficiar.

d).Cu toate acestea, dând dovada de bună credință, am propus modificări în cerințele beneficiarului, astfel încât proiectul să fie fezabil și pentru îndeplinirea obiectului contractului, iar **Beneficiarul a aprobat un nou caiet de sarcini (Act adițional nr. 3), modificări care însă au avut drept consecință suspendări dispuse de Inginer de 296 de zile și prelungirea corespunzătoare a termenului de execuție, în acest fel fiind schimbate previziunile inițiale, modificând în mod esențial și substanțial scopul avut în vedere la momentul încheierii contractului.**

e).Determinat de faptul că proiectul solicitat de Beneficiar traversează proprietăți private, iar solicitarea Antreprenorului de a primi documente cadastrale a rămas fără răspuns, Beneficiarul a demarat proceduri de rezolvare a situației, cunoscând obligația sa de a preda un amplasament fără sarcini, însă nefinalizată nici până la această dată și fără a putea fi precizată în concret estimarea perioadei de rezolvare a situației, după demararea procedurilor de consultare a proprietarilor de către Beneficiar.

În concret, este evident că **Beneficiarul nu și-a respectat obligația esențială și substanțială de a preda amplasamentul conform clauzei 2.1. ("Dreptul de Acces în Șantier")**, ignorând astfel obligațiile contractuale.

f).Cu toate acestea, acționând de bună credință am prezentat spre aprobare părți de proiect, pentru acele tronsoane care nu erau afectate de proprietățile private, însă refuzate de Inginer, cu motivarea de a preda un proiect integral, proiect care nu poate fi întocmit dacă nu cunoșteam traseul pe care sa-l desenăm, întrucât părți din terenul pe care a fost conceput este deținut în proprietate de terțe persoane.

g).La data prezentei, proiectul și execuția lucrărilor este în suspendare de facto, de mai bine de 342 de zile, din culpa Beneficiarului, ceea ce face evident cel puțin stranie pretinderea de penalități de întârziere.

Suspendările de facto, precum și cele consemnate prin Act adițional conduc la prelungiri ale duratei de execuție cu o perioadă estimată de încă 2 ani de zile, ceea ce face ca, condițiile contractuale avute în vedere la momentul încheierii contractului să fie complet denaturate, fiind afectate în mod esențial obiectul durată și valoarea contractului, obiectul și valoarea fiind restrânse la 25% din valoarea inițială, iar durata extinsă cu aproximativ 54 de luni, de 3 ori este durata prevăzută inițial, ceea ce afectează în mod evident consimțământul exprimat la data încheierii contractului.

h).Un alt aspect important este faptul că obiectul contractului este denaturat substanțial față de anul 2014, iar continuarea execuției pare inoportună, cunoscând împrejurarea prin care un contract de lucrări denumit CL3-reabilitare colector AO (parte a proiectului Glina 2) este un curs de execuție, cu un progres avansat al lucrărilor și va influența totalitatea rezultatelor CL2. Prin Caietul de Sarcini, obiectul contractului se definește ca fiind reducerea infiltrațiilor și scăderea apei freatică. Ori, reabilitarea colectorului de către alții elimină necesitatea lucrărilor pentru a reduce infiltrări în colectorul (Sub clauza 13.1.).

i).În final, în aplicarea dispozițiilor art. 16.2. și 19.7. **notificăm încetarea contractului, încetarea urmând a produce efecte la împlinirea termenului de 14 zile, termen după care vom notifica sumele datorate și la care este îndreptățit Antreprenorul după reziliere”.**

4.3.3..Notificarea, emisă și comunicată la 28.09.2018, conține toate elementele de fapt care motivează măsura rezilierii unilaterale și temeiul de drept, pârâtul fiind, astfel, înștiințat și pus în întârziere, cu 14 zile înainte de data încetării efective a contractului, ca efect al declarației-deciziei Antreprenorului.

4.4.Evaluarea respectării condițiilor legale prevăzute de art. 1552-1553 Cod civil și a clauzei speciale din art. 16 (2) din contract.

4.4.1.Corespondența și Ședințele lunare de progres ale părților premergătoare emiterii Notificării de reziliere din 28.09.2018.

a).Inginerul a dispus suspendarea executării lucrărilor la obiectivele 4 și 5 prin scrisoarea din 25.05.2016 până la 20.03.2017, atenționând Pârâtul-Beneficiar, prin scrisoarea din 09.01.2017 asupra obligației de a "lua în considerare necesitatea de corelare" a noilor parametrii de proiectare pentru CL2 cu cei pentru CL6, astfel ca **lucrările la CL2 să NU se facă independent cu cele la CL6**".

b).La data de 17.03.2017 părțile încheie Actul adițional nr. 3, care modifică cerințele Beneficiarului, constatând o întârziere de 29 de luni (21.10.2014-17.03.2017), ulterior fiind depusă spre avizare noua documentație la PMB (16.06.2017), Ministerul Transporturilor (22.06.2017) și la Direcția Patrimoniu-Cadastru (13.06.2017).

c).Minutele Ședințelor de Progres:

-21.12.2017 – Inginerul a comunicat Antreprenorului declanșarea unor acțiuni de identificare a terenurilor, urmând ca "în ian. 2018, beneficiarul să emită o Instrucțiune asupra modului în care va fi continuată activitatea de proiectare la aceste obiective de lucrări nr. 4-5";

-29.07.2018 – Inginerul a informat asupra "necesității transmiterii documentației de avizare către Metrorex pentru avizul final de traseu la obiectivele 4-5, în baza deciziei Beneficiarului privind obținerea acordurilor asupra terenurilor intersectate și definirii traseelor finale proiectate";

-28.06.2018 – Antreprenorul a comunicat că așteaptă în continuare decizia beneficiarului cu privire la stadiul demersurilor către proprietarii terenurilor intersectate în vederea obținerii acordurilor specifice care să faciliteze dezvoltarea, pe mai departe, a proiectului tehnic la obiectivele 4 și 5".

d).-prin adresa din 31.07.2018 Inginerul comunică Beneficiarului suspendarea ședințelor de progres (săptămânile/luna), după ce la 8.05.2018 a comunicat Antreprenorului că "nu va putea emite o aprobare specifică asupra

Proiectului Tehnic și Detaliile de Execuție pentru fiecare Tronson, întrucât avizarea nu este reglementată în contract și în Cerințele Beneficiarului”.

e).-prin adresa nr. ROT 178 din 14.01.2018 reclamanta a solicitat Inginerului eliberarea Certificatelor Finale de Plată la rezilierea în curs de către Antreprenor, conform clauzei 16.2. și 4 din Contract la care, însă, Răspunsul a fost negativ și comunicat după un an, la 17.01.2019, cu motivarea că problema Certificatului de Plată de REZILIERE (clauza 16.4.) intră în competența Arbitrajului (clauza 20.6.).

-în adresa 565/30.01.2019 Beneficiarul menționează că: ”Prin adresa Antreprenorului nr. RIT 518429.06.2018 se comunică Beneficiarului finalizarea lucrărilor... confirmată de Inginer prin adresele nr. EPT 5845 și EPT 5848 din 02.07.2018”.

Rezultă că Beneficiarul, în calitatea sa de Autoritate Contractantă, **a fost înștiințat direct în ședințele de progres, pe care le-a suspendat Inginerul la 30.07.2018,** precum și prin Cererea motivată de eliberare a Certificatului Final de Plată de reziliere, conform clauzei 16.4. din contract, ceea ce relevă, în mod evident, **percepția Beneficiarului asupra intenției Antreprenorului de reziliere unilaterală, în baza clauzei 16.2.**

4.4.2.Concluzie: În raport de aceste circumstanțe de fapt, de tezele din doctrină și de soluțiile jurisprudenței arbitrale, tribunalul arbitral constată că Notificarea nr. 7004/27.09.2018 (primită de pârât la 28.09.2018) are o triplă identitate, îndeplinind funcțiile de punere în întârziere, de înștiințare de reziliere și de decizie-declarație unilaterală de reziliere, cu respectarea termenului de grație de 14 zile, dată, de la care, încetarea contractului a devenit efectivă, respectiv 11.10.2018 (teză afirmată și de prof. V.Stoica care susține, în esență, că mecanismul rezilierii poate implica și ”un singur înscris cu triplă semnificație, în situația, în care, un creditor diligent prin Notificare de reziliere își manifestă voința de punere în întârziere și, totodată, include în ea și declarația de reziliere/rezoluțiune la împlinirea termenului fixat” în Revista de Drept Privat nr. 5/2013, pg. 17).

În mod evident, această măsură a rezilierii unilaterale nu a avut un caracter intempestiv, surprinzător pentru Pârâtul Beneficiar, ținând seama și de faptul că, de îndată, acesta a emis

Înștiințarea de reziliere din 09.10.2018 și, apoi, după 14 zile, Notificarea replică cu decizia-declarația de reziliere unilaterală nr. 5345/23.10.2018 (primită de Antreprenor pe 27.10.2018).

De altfel, **indiferent de calificarea dată celor două acte contractuale (notificări de reziliere reciprocă), pe fond, acestea atestă acordul de voință al ambelor părți asupra "încetării de fapt" a contractului și a imposibilității de a se continua lucrările la obiectivele 4 și 5, după o "agonie contractuală" în perioada 2014-2018.**

4.4.3. Atât textul art. 1552 (1) Cod civil, cât și clauza standard din art. 16 (2) -contract. conțin 2 elemente de ordin procedural, punerea în întârziere și declarația de reziliere unilaterală și pe cel substanțial, dar NU prevăd și sancțiunea în concreto, aplicabilă actului inform procedural.

Pârâtul susține, în Întâmpinare și în Note scrise, că operează o sancțiune virtuală a nulității/valabilității Notificării, care determină ineficacitatea acesteia și, deci, a măsurii rezilierii unilaterale, decisă de reclamanta, prin activarea pactului comisoriu, înscris în clauza 16.2. din contract.

Dar, clauza 16.2. nu conține o dispoziție convențională de nulitate expresă a notificării de reziliere, în lipsa Înștiințării prealabile după cum nici în art. 1552 nu există o asemenea prevedere expresă, ceea ce duce la concluzia unei eventuale nulități relative, a cărei eficacitate implică proba existenței unei vătămări semnificative a părții care o invocă și al cărei interes particular a fost afectat, conform art. 1248 (1) cod civil.

Așadar, în speță, poate opera, eventual conform art. 1251-1252 Cod civil, anulabilitatea/ineficacitatea, în situația concretă, în care, **pârâtul ar fi probat vătămarea efectivă, adică, în principiu, caracterul intempestiv al Notificării, care i-au adus consecințe imediate și/sau prejudicii determinate, ceea ce, însă, nu s-a invocat și nici nu s-a dovedit.**

De altfel, pârâtul s-a limitat în a invoca, **din punct de vedere formal, procedural, nulitatea/nevalabilitatea/ineficacitatea notificării din 27.09.2018, ca un mijloc de**

apărare, fără a formula o cerere reconvențională având ca obiect declararea nulității acestui act și constatarea validității notificării de reziliere a Beneficiarului din 23.10.2018.

4.4.4.În consecință, tribunalul arbitral reține că reclamanta, în calitate de Antreprenor, a respectat condițiile de procedură și substanțiale prevăzute de art. 1552 Cod civil și de art. 16.2. din Contractul standard, astfel că Notificarea de reziliere unilaterală din 27.09.2018, este validă și deplin eficace, contractul încetând, prin rezilierea decisă de Antreprenor la 11.10.2018.

5.Cu privire la capetele din cererea arbitrală având ca obiect:

- 1).-constatarea rezilierii din culpa beneficiarului,
- 2).-obligarea pârâtului la emiterea adresei pentru deblocarea garanțiilor și
- 3).-obligarea pârâtului la plata sumei de 13.029.645,25 lei (cu TVA inclus), cu titlu de costuri suplimentare și la penalitățile de întârziere aferente.

5.1.Încetarea contractului, prin reziliere unilaterală declarată de Antreprenor, din culpa Beneficiarului.

5.1.1.Unele considerații generale.

a).**Obiectivul de investiții**, care include și contractul CL2 având ca obiect: "Construirea sistemului de drenare... canalizare din lacurile Titan, Tineretului și Carol I- București" are, ca finalitate economică și socială și prezintă un interes major pentru comunitatea și unitatea administrativă a pârâtului și obliga părțile la o preocupare substanțială pentru executarea obligațiilor reciproce, cu bună credință, loialitate și la o cooperare strânsă, permanent pro activă, pentru a facilita proiectarea și executarea lucrărilor, în condiții de calitate și la termenele contractuale.

b).Potrivit art. 1270 Cod civil ("**Forță obligatorie**"), "contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante" și trebuie **executat cu bună credință, care include obligația de fidelitate și obligația de cooperare.**

"În virtutea acestor obligații, părțile contractului sunt **datoare să lucreze împreună pentru realizarea interesului și obiectului contractual și, atunci când este**

necesar, să acționeze în scopul concilierii intereselor lor contractuale, inclusiv în eventualitatea neexecutării, din cauza unor dificultăți proprii sau altor factori exteriori, ceea ce reflectă legătura lor de solidaritate contractuală” (L.Pop, ”Tratat de drept civil. Obligații”, par. 207-208, pg. 509 și urm.).

”Jurisprudența a statuat că Beneficiarul unei lucrări trebuie să NU perturbe munca Antreprenorului, în sensul de a nu aduce proiectului modificări nejustificate ori care provoacă întreruperea activității... trebuind să dea dovadă de o anumită coerență în comportamentul său în raport cu acesta” (L.Pop, op.cit., par. 207).

”Obligația de cooperare în cursul executării contractului este expresia unei minime loialități între părțile contractante, care sunt ținute să încerce tot ceea ce este posibil pentru executarea, cât mai bună, sănătoasă și utilă a contractului. Această obligație de cooperare impune fiecăruia datoria de a-l avertiza (informa) pe celălalt, în cursul executării contractului, despre evenimentele care are interes să le cunoască...” (L.Pop, op.cit., par. 208).

5.1.2.Considerații asupra derulării contractului și a modului de îndeplinire a obligațiilor contractuale de Antreprenor și Beneficiar.

1).**Documentația de achiziție publică**, depusă de Beneficiar-Autoritatea contractantă la licitație, conform OUG nr. 34/2006, **a inclus, între altele un Studiu de fezabilitate asupra obiectivelor CL2-1,2,3,4,5**, vizând construirea sistemului de drenare și canalizare din lacurile Titan, Tineretului și Carol I, în cadrul investiției cadru ”Reabilitarea casetei de ape uzate-Dâmbovița”.

2).Caietul de sarcini a precizat scopul lucrărilor:

-la obiectivele 1, 2 și 3 -Stațiile de pompare și conductă de refulare preaplin la lacurile Titan,Tineretului și Carol I, fiind realizarea unui sistem de descărcare-refulare care să preia apele și să le transfere în cuva superioară a albiei râului Dâmbovița, iar

-la **obiectivele 4 și 5 proiectul a prevăzut realizarea unui sistem de drenaj colectiv** între Cornel și Mihai Bravu, pe malul drept al râului Dâmbovița, în lungime de 9361 ml (cap. 1.3.2.-caiet de sarcini), prin foraj orizontal dirijat adiacent structurii Metroului, conform avizelor Ministerului Transporturilor și Metrorex, ponderea lucrărilor fiind de 73% din cele ce fac obiectul contractului.

3).Cu privire la regimul juridic al terenurilor pe care s-a prevăzut traseul sistemului de drenaj colector, în caietul de sarcini-Cap.2.1.1. "Cadrul general" – "Dreptul de proprietate asupra terenului: Terenul aparține domeniului public al Primăriei Municipiului București" (?!), însă ulterior Direcția Patrimoniu al acesteia, a precizat că aceste terenuri (35) sunt proprietate privată, urmând a fi identificați titularii, în vederea clarificării raporturilor juridice cu aceștia.

4).Consiliul Tehnico-Economic al Primăriei Generale a emis Avizul nr. 10 /19.05.2015, aprobând Documentația tehnică (Proiectul) elaborată de Antreprenor, iar la 30.03.2015, a fost predată "Expertiza asupra soluțiilor tehnice din proiectul "Construirea sistemului de drenare pe partea dreaptă a casetei la sistemul de canalizare de evacuare din lacurile Titan, Tineretului și Carol I, Autorizațiile de construire la obiectivele nr. 1, 2 și 3 fiind emise pe 07.04.2015.

Pentru aceste trei obiective avizele ANAR, ANB și Metrorex, emise cu întârziere, au impus modificarea traseelor conductelor de refulare prevăzute în caietul de sarcini, ceea ce a generat efectiv diferențe de lungimi la conductele instalate, cantități suplimentare de lucrări, aprobată de inginer și de beneficiar (Revendicările 1 și 3), prelungirea duratei de execuție cu 450 de zile prin Actul adițional nr. 3, precum și includerea lucrărilor suplimentare în valoarea de contract ("Diverse și neprevăzute") , fără a se modifica prețul total.

Părțile încheie procesele verbale la terminarea lucrărilor pentru stațiile de pompare și conducte de refulare preaplin lacurile Titan la 23.06.2016, Carol I la 24.06.2016 și Tineretului la 27.06.2016, cu precizarea expresă: "Se va finaliza bransamentul electric, conform ATR, după ce ENEL, va AVIZA proiectul de execuție și se vor realiza TESTELE la punerea în funcțiune și probele de funcționare. Se va finaliza instalația de supraveghere VIDEO".

În baza autorizațiilor ENEL (10.03.2017 pentru Titan și Tineretului și 26.05.2017 pentru Carol I) Antreprenorul a executat bransamentele electrice, conform proiectului ENEL și contractelor încheiate la 09.05.2017 și 01.08.2017, cu ENEL, condițiile pentru demararea testelor și punerea în funcțiune a stațiilor de pompare, fiind îndeplinite la 17.04.2018, cu o întârziere de aproape 2 ani (VI/2016-IV/2018, conform revendicării nr. 7 a Antreprenorului, respinsă de Inginer la 14.03.2019, în baza clauzei 20.1.).

5.1.3.Obiectivele 4 și 5

1.Proiectul Tehnic preliminar Drumuri-PTPD cu soluția Antreprenorului, conform cu cerințele esențiale din caietul de sarcini și din avize, a fost depus la 03.12.2014, urmat de repetate analize comune în vederea modificării Cerințelor din Documentația la licitație; acest proiect preliminar este aprobat de Inginer și Beneficiar la 19.08.2015 după aproape 9 luni, iar a 28.09.2015 Antreprenorul a depus Proiectul tehnic Dren – PTD, varianta finală, cu soluțiile revizuite-modificate, depuse la 01.02.2016, în baza cărora s-au efectuat rapoartele de expertiza (3) privind influența lucrărilor la obiectivele 4 și 5, centralizarea din zona de influență a drenului colector, recomandarea pentru minimizarea riscurilor asupra clădirilor adiacente, limitarea drenurilor în exploatare, s.a.

Pe baza acestor evaluări/modificări/aprobări Antreprenorul depune la 12.05.2016 Documentația tehnică finală, modificată și completată privind analiza de risc, analiza financiară a soluției tehnice, alternativa și analiza de

drenaj, cu cele trei recomandări, incluse în Actul adițional nr. 3/2017: soluția tehnică alternativă, limitarea cerinței de depresiune (din cele 38 de imobile expertizate / 35 fiind proprietate privată).

2. Pentru proiectarea și execuția noii soluții tehnice alternative beneficiarul a obținut noul certificat de urbanism (26.05.2017), care a impus repunctarea și refacerea documentației tehnice depusa pentru lucrările la sistemul de drenare-parte dreaptă a casetei și la cel de canalizare/evacuare din cele trei lacuri-Titan, Tineretului și Carol I, validate prin Actul adițional nr. 5 prin care se prelungește durata contractului cu 367 de zile, până la 27.07.2018 după ce Inginerul a suspendat execuția lucrărilor timp de 300 de zile, în perioada mai 2016-29.03.2017 (de reținut că "Inginerul" desemnat de Beneficiar a fost dintr-un departament al Primăriei Generale).

În tot acest interval de timp, însă, beneficiarul nu a rezolvat problemele complexe relative la proprietățile private, la avizele și acordurile impuse la noul certificat de urbanism, regimul juridic al celor 35 terenuri individualizate s.a. pentru ca Antreprenorul să poată realiza proiectarea și apoi execuția lucrărilor, în concordanță cu avizele și cu autorizațiile de construcție, situație "conservată" până la datele notificărilor de reziliere (oct. 2018).

Edificatoare sunt cele două noi cerințe privind modificarea Traseului inițial și retrasarea amplasamentului, impuse de Metrorex, care a confirmat Avizul de Traseu final, de modificare și refacerea traseului inițial din certificatul de sarcini, întrucât intra în conflict cu amplasamentul stațiilor de metrou și al zonelor de siguranță adiacente (eroare substanțială din documentația de licitație).

3. Așadar, contractul s-a încheiat la 17.06.2014, iar prin Actele adiționale s-au prevăzut prelungiri repetate:

- nr. 2/20.03.2016 cu 79 de zile pentru lipsa Inginerului nominalizat în contract,
- nr. 3/17.03.2017 cu 450 de zile, datorită erorilor din documentația de licitație, noilor avize și a certificatului de urbanism expirat,
- nr. 5/5.05.2017 cu 367 de zile motivată de suspendarea lucrărilor de Inginer și întârzieri în emiterea avizelor și a certificatului nou de urbanism; în niciun Act adițional nu există consemnate motive imputabile Antreprenorului, adică obligații contractuale ale acestuia neexecutate, care au impus prelungirea duratei contractuale și modificări ale Cerințelor inițiale din Documentația de atribuire.

Revendicările finale ale Antreprenorului:

-nr. 7/08.08.2018, solicită o prelungire a duratei de 616 de zile și contravaloarea taxei de racordare electrică de 420.377,28 lei, respinsă de Inginer prin raportul de deturnare din 04.03.2019 și

-nr. 8/14.08.2018 pentru modificarea datei de finalizare a lucrărilor și o prelungire cu 493 de zile, nesoluționată.

Beneficiarul nu a invocat și probat ca l-a înștiințat pe Antreprenor asupra neexecutării unor obligații concrete asumate și care au determinat întârzierile ori modificările Cerințelor inițiale, înscrise în Caietul de sarcini.

Tribunalul constată că perioada inițială a contractului (540 de zile între 17.06.2014-16.02.2016) s-a "consumat" pentru discuții, analize asupra unor modificări a Cerințelor din

Documentația de atribuire urmată de prelungiri repetate, timp de 2 ani și 6 luni, interval în care, nu s-au obținut avizele impuse de noul CU din 26.05./2017 pentru obiectivele 4 și 5, ilustrând, în mod evident, disponibilitatea redusă a Beneficiarului, limitată la "aprobările" sau "ordinele" Inginerului (subaltern), precum și omisiunea față de autoritățile și organismele competente (MTI, Metrorex, ENEL, Apa Nova, s.a.) să emită avizele impuse de CU din 26.05.2017, în condițiile, în care, vechiul CU a expirat.

6. Concluziile expertizei tehnice

6.1. Expertiza tehnică a sintetizat:

-**principalele CERINȚE** din documentația de atribuire: serviciile ce vor fi furnizate de "Contractor" (beneficiar), Secțiunea 1, Partea 1; informații despre șantier; cerințele generale de proiectare; serviciile Antreprenorului, Secțiunea 1, Partea a 2-a;

-**studiul de fezabilitate, efectuat de Primărie în aprilie 2012** (pg. 20-22), urmat de Studiul de fezabilitate revizuit RO în iunie 2012 (pg. 22-25) cu tema: "Construirea unui sistem de descărcare a apelor provenite din lacurile Carol I, Titan și Tineretului, în cuva superioară a albiei râului Dâmbovița, ambele analizate comparativ cu disp. legale din HG nr. 28/2008 privind conținutul-cadru a al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice (pg. 32-37);

-**primul certificat de urbanism nr. 613R din 20.11.2012 emis de Primarul General** (pg. 37-40) și cel de-al doilea CU nr. 263R din 26.05.2017 (pg. 40-41);

-**derularea contractului, succesiunea lucrărilor, recepția și testarea lucrărilor** (pg. 42-50), lucrările suplimentare (pg. 50-55) s.a.

6.2. Concluziile expertizei tehnice asupra obiectivelor relevante formulate de părți:

- 1.-studiul de fezabilitate NU respectă prevederile HG nr. 28/2008;
- 2.-lucrările executate la obiectivele 1, 2, 3 și puțurile piezometrice corespund calitativ și tehnic și sunt conforme cu Cerințele Beneficiarului, putînd fi recepționate;
- 3.-lucrările suplimentare executate și cantitățile suplimentare utilizate s-au datorat erorilor din cerințele Beneficiarului-neconcordanța între cantitățile din Documentația de atribuire-Cerințele și cantitățile reale, măsurate în teren;
- 4.-Beneficiarul a pus la dispoziția Antreprenorului doar amplasamentul lucrărilor la obiectivele 1, 2, 3 la 15.04.2015 (după aproape 1 an de la încheierea contractului);
- 5.-Inginerul nu a aprobat proiectul tehnic pentru fiecare tronson, în parte, întrucât această soluție nu era prevăzută în contract, fapt care a făcut imposibilă elaborarea documentației necesare pentru obținerea avizelor și autorizațiilor; deci, Beneficiarul nu a asigurat Antreprenorului autorizațiile, avizele și acordurile;
- 6.-traseul sistemului de drenaj NU putea fi realizat integral, astfel încât, să se evite proprietățile private (35 din cele 39) de pe traseu, fără a se abate de la cerințele Beneficiarului, iar

7.-la data rezilierii contractului Beneficiarul NU a arătat care sunt condițiile tehnice, funcționale și logistice care nu au fost respectate pentru punerea în funcțiune a obiectivelor 1,2,3 și a piezometricelor, pentru darea lor în exploatare către un operator specializat.

7.Soluția tribunalului arbitral.

7.1.Conținutul contractului părților îl definește ca un contract de antrepriză pentru lucrări în construcții (preluat din contractul standard tip "FIDIC"), care este reglementat în art. 1851-1880 Cod civil-2011, sub care a fost încheiat la 17.06.2014.

Potrivit art. 1875 (2) Cod civil: **" Beneficiarul este obligat să obțină toate autorizațiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligații, antreprenorul trebuie să coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informațiile necesare pe care le deține sau pe care ar trebui să le dețină în considerarea specializării sale".**

Textul art. 1877 Cod civil:

" Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor

(1) În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greșeli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului și proiectantului constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum și să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând și avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greșelilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înștiințându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar și proiectant".

În sfârșit, conform art. 1873 Cod civil:

"Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă Beneficiarului.

Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligații, antreprenorul este îndreptățit să obțină rezoluțiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul".

7.2.Aplicarea principiilor și dispozițiilor la speță.

7.2.1. După cum s-a relevat, în primii doi ani (2012-2014). Pârâtul, prin serviciile funcționale ale Primăriei Municipiului București, **a elaborat indicatorii tehnico-economici și financiari ai investiției, cele două Sudii de fezabilitate, succesive (aprilie-iunie 2012), Certificatul de urbanism și Caietul de sarcini-Cerințele esențiale pentru procedura de licitație de achiziție publică, prevăzută de OUG nr. 34/2006, documentație, în baza căreia, Antreprenorul a depus oferta și a obținut atribuirea contractului, încheiat la 17.06.2014, iar la 03.12.2014 a prezentat Beneficiarului Proiectul tehnic preliminar-PTP.**

Obiectivele 1,2,3, ale contractului au fost executate și recepționate de Beneficiar, cu unele observații privind lucrări neefectuate, bransamentele electrice și sistemul de supraveghere, care au fost executate, ca și testele aferente.

7.2.2.În ce privește obiectivele 4-5, care au o pondere cantitativă și valorică în obiectul contractului, de 73%, în a doua etapă 2015-2016, părțile au avut numeroase discuții, propuneri și modificări ale cerințelor inițiale, **care impuneau un nou Proiect tehnic conform cu avizele obligatorii solicitate de la Metrorex, Ministerul Transporturilor, ENEL și Apa Nova, vizând, în principal, traseul final al conductelor în raport cu cel al metrolului.**

Datorită expirării primului CU, emis de Primăria Municipiului București, la 29.03.2017 instanța a elaborat un nou CU, cu noile Cerințe, față de cele din Caietul de sarcini, ceea ce a impus un nou Proiect tehnic și avize obligatorii, pe care, însă, **Beneficiarul nu le-a obținut până la data rezilierii (oct. 2018), desi, prin Actul aditional nr. 5,** prelungise durata execuției până la 25.07.2018 (în raport de care a imputat Antreprenorului neexecutarea contractului la obiectivele 4 și 5).

7.2.3. Din lectura Actelor adiționale 1-5 și din celelalte înscrisuri NU rezultă elemente concrete, consemnate de Beneficiar privind nerespectarea de către Antreprenor a obligațiilor contractuale, care să fi generat prelungirea duratei contractului cu 540 de zile (17.06.2014-02.02.2016), cu 79 de zile (pentru schimbarea Inginerului), 450 de zile (Actul aditional nr. 3) și 367 de zile (Act aditional nr. 5) sau măsura suspendării lucrărilor timp de 300 de zile, dispusă de Inginer (mai 2016-martie 2017) la obiectivele 4 și 5 ori nerezolvarea situației juridice a celor 35 de proprietăți private și altele.

Edificatoare sunt motivele înscrise în Actele adiționale, care reflectă, în mod evident, **pasivitatea și lipsa de disponibilitate a Beneficiarului, prin serviciile funcționale ale Primăriei Municipiului București:**

-actul aditional nr. 2/20.03.2016, prelungire termen de execuție cu 79 de zile, pentru "lipsa numirii Inginerului de beneficiar, conform contractului, definirea sectoarelor de lucrări și modificare art. 4 al. 2.4. privind valoarea de contract acceptată (după aproape 2 ani de la încheierea contractului);

-actul aditional nr. 3/17.03.2017, prelungirea cu 450 de zile, datorată "Modificarea Cerințelor Beneficiarului și întârzierilor în emiterea avizelor" și

-actul aditional nr. 5/15.05.2018, prelungirea cu 367 de zile, motivat de "suspendarea lucrărilor dispusă de Inginer, și întârzieri în emiterea CU" (?!).

De reținut că CU nr. 621/22.11.2012 (nr. 1) a fost eliberat de Primarul General - Primăria București și a expirat, iar noul CU a fost emis pe aceeași autoritate publică la 26.05.2017, după 2 luni de la încheierea Actului aditional nr. 3 și 8 luni de la data expirării primului CU, ceea ce a impus un nou Caiet de sarcini cu cerințe modificate, noi avize și pe această bază, elaborarea Proiectului tehnic actualizat de către Antreprenor.

7.2.4. Beneficiarul, prin Notificarea de reziliere și, apoi, prin Întâmpinare, a acuzat culpa exclusivă a Antreprenorului în eșuarea contractului, care până la 26.07.2018, ultima dată de prelungire a duratei contractului:

-nu a înaintat Beneficiarului o documentație tehnică complexă finală, PT+DE pentru obiectivele 4 și 5, care să corespundă cerințele de elaborare contractuale,

-întârzieri în elaborarea documentațiilor de avizare, revizuire, în definitivarea soluțiilor tehnice, nerespectarea tuturor observațiilor și cerințelor de revizuire ale Inginerului

și în acord cu disp. din HG nr. 907/2016, nejustificarea întârzierilor în emiterea de avize de către destinarii de utilități și autoritățile relevante, conform CU.

Așadar, Beneficiarul-Autoritatea contractantă a invocat culpa exclusivă a Antreprenorului, ca mijloc de apărare, echivalent excepției de neexecutare, fără a-și asuma nerespectarea vreunei obligații proprii din contract, deși nu sunt îndeplinite condițiile cumulative prevăzute de art. 1556 Cod civil.

Tribunalul arbitral constată, însă, că, **într-o măsură hotărâtoare, culpa Beneficiarului a contribuit la eșecul contractului asupra proiectării și execuției lucrărilor la obiectivele nr. 4-5, ceea ce atrage validarea notificării deciziei de reziliere unilaterală a Antreprenorului, cu efect principal încetarea contractului de la data de 11.10.2018 și admiterea capetelor de cerere vizând dreptul la garanția de bună execuție și c/val. cheltuielilor suplimentare, precum și daunele interese, în acord cu disp. art. 1873 Cod civil.**

7.3.Garanția de bună execuție și cheltuielile suplimentare.

7.3.1.Garanția de bună execuție de 0,5% și reținerile calculate de reclamantă, în sumă de 5.145.781,42 lei, sunt necontestate de Pârât.

Consecința încetării contractului, de la data de 11.10.2018, prin rezilierea unilaterală declarată de Antreprenor impune obligația Beneficiarului să deblocheze garanția bancară, cu efect facilitarea posibilității plății sumei către Antreprenor, respectiv Rotary Construcții SRL.

7.3.2.Pretențiile reclamantei, în baza clauzei din art. 16.4. și a art. 1873 Cod civil:

a).-c/v. lucrărilor executate care au prețuri stabilite în contract:

-c/val. puțurilor piezometrice executate conform Listei de prețuri 3-10, de 376.308,90 lei;

-c/val. senzori montați la obiectivele 1, 2,3, de 5.733 lei;

-c/val. asigurări utilități – 105.626,35 lei fără TVA;

b).-c/val. lucrări suplimentare executate datorită erorilor din Documentație – 1.298.457,65 lei;

c).-c/val. lucrări electrice de bransamente – 277.640,18 lei;

d).c/val. costurile testelor din VI/2016 – 42.966,38 lei;

e).c/val. studii și proiectări suplimentare – 1.305.204,35 lei;

f).c/val. analizei de drenaj aferentă noilor cerințe – 2.682.722,40 lei;

g).c/val. teste la obiectivele 1,2,3 – 140.964,72 lei;

h).c/val. organizare de șantier – 68.499,57 lei fără TVA;

i).c/val. pierdere de profit de 5% din restul de executat conform CIP interimar nr. 5/30.08.2017 – 2.506.042,26 lei fără TVA;

j).c/val. cheltuieli indirecte pentru 27 de luni– 1.421.090,00 lei fără TVA;

k).c/val. cheltuieli cu asigurările prelungite -212.767,33 lei;

l).pierderi diverse – 52.702,69 lei,

în total = 13.029.645,25 lei, cu TVA inclus.

Asupra acestor pretenții justificate de reclamantă, prin înscrisurile anexate cererii de arbitrare, în mare parte confirmate de Expertiza tehnică, pârâtul, prin Întâmpinare (pag. 32, par. 80-83) nu a formulat susțineri contrare dezvoltate, precizând că o parte din sume sunt nedatorate (pentru lucrări nefinalizate), altele nu au făcut obiectul vreunei revendicări, iar celelalte, au fost respinse ca tardive de Inginer, cu excepția Revendicării 2.3. prin care s-a reținut, de acesta, îndreptățirea Antreprenorului la plata de costuri suplimentare în valoare de 1.760.693,92 lei (fără TVA).

Tribunalul arbitral constată, însă, că nemotivat, Inginerul nu a admis revendicările reclamantei, pe fond, reținând tardivitatea sau incidența art. 20.1. din contract (arbitrajul), și faptul că pârâtul nu a analizat și contestat calculele reclamantei, justificate la fiecare categorie de cheltuieli, astfel că urmează a fi obligat să le achite în totalitate.

7.3.3. Relativ, la dobânzile penalizatoare și la penalitățile de întârziere, reclamanta a pretins prin cererea de arbitrare suma de 499.156,40 lei, iar prin Notele de ședință din 14.04.2022, a actualizat valoarea până la data de 12 mai 2022, rezultând suma de 2.206.499,97 lei, la care va fi obligat pârâtul către reclamantă și, în continuare, până la achitarea integrală a debitului principal, reținând că nu a formulat obiecțiuni asupra naturii, modului de calcul și valorilor acestora.

7.4. Cheltuielile de arbitrare.

7.4.1. Conform art. 50 (1) din Regulile de Procedură Arbitrală-RPA:

” Cheltuielile arbitrale includ taxa de înregistrare, taxa arbitrală, care este formată din taxa administrativă și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, de traducere a actelor și a dezbaterilor, onorariile avocaților, ale experților și consilierilor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, martorilor, experților și consilierilor și alte cheltuieli legate de soluționarea litigiului arbitral”.

Disp. art. 453 (1) C.proc.civ. prevăd că:

” Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”.

În speță, cum rezultă din considerentele precedente, acțiunea arbitrală este întemeiată, urmând a fi admisă, iar, în consecință, pârâta va fi obligată la plata sumelor pretinse și confirmate prin raportul de expertiză, astfel că aceasta va datora și c/val. cheltuielilor de arbitrare pe care le-a avansat, reprezentând taxele de arbitrare, onorariul de avocat și cota de 1/2 din onorariul de expert.

7.4.2. Din înscrisurile depuse de reclamantă și din referatul Secretariatului Curții rezultă următoarele sume avansate, cu titlu de cheltuieli de arbitrare:

-**taxe arbitrale: - 845 lei**, taxa de înregistrare (pg. 189 vol.III); 302.953,96 lei taxă arbitrală (pg. 198, vol.III, pg. 5, vol.V, pg. 197, vol.V și pg. 7, vol.VII), **în total 303.798,96 lei;**

-**onorariu avocati - 262.063,56 lei**, conform celor 4 facturi fiscale și extrasele de cont anexate și

-**onorariu de expert – cota de ½ - 12.850,00 lei,**

în total de 578.712,52 lei, sumă la care va fi obligată la plată pârâta către reclamantă.

**Pentru aceste motive
Tribunalul arbitral,**

Hotărăște:

Admite acțiunea arbitrală înregistrată la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României sub nr.116/6.09.2019, formulată de reclamanta **SC ROTARY CONSTRUCȚII SRL**, cu sediul în București, Str. Parcului nr. 77, sector 1, în contradictoriu cu parata **MUNICIPIUL BUCUREȘTI**, cu sediul în București, Sector 5, Bld. Regina Elisabeta nr. 47.

1. Constată intervenită rezilierea unilaterală a contractului de antrepriză în construcții civile, tip "FIDIC" nr. 277/17.06.2014, prin declarația Antreprenorului inclusă în Notificarea de reziliere nr. 7004/27.09.2014 și încetarea contractului la data de 11.10.2014.

2. Obligă pârâatul în calitate de Beneficiar - **Municipiul București - să emită adresa de deblocare a Garanțiilor de Bună Execuție**, constituite prin rețineri din Certificatele interimare de plată-CIP, în conturile reclamantei ROTARY CONSTRUCȚII SRL deschise la Trezoreria Municipiului București.

3. Obligă pârâatul Municipiul București la plata sumei de 13.029.645,25 lei, cu TVA inclus, către reclamanta ROTARY CONSTRUCȚII SRL, reprezentând c/val. costurilor suplimentare, indirecte și conexe, datorate ca efect al rezilierii premature a contractului.

4. Obligă pârâatul, Municipiul București, la plata penalităților de întârziere, în valoare de 2.206.499,97 lei calculate până la data de 12.05.2022, precum și a celor calculate în continuare, până la data achitării integrale a debitului principal (de la par. 3).

5. Obligă pârâatul la plata sumei totale de 578.712,52 lei, către reclamantă, reprezentând cheltuielile de arbitrare achitate de aceasta (taxele arbitrale, onorariu de avocat și onorariu de expert).

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată astăzi 19.05.2022 la sediul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă CCIR.

Supraarbitru,
Marin Voicu

Arbitrii,
Gheorghe Buta
Flavius Antoniu Baias

Asistent arbitral șef,
Daniela Dornica Pop

ROMÂNIA

Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

de pe lângă

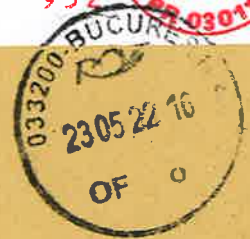
CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

CCIR Business Center – B-dul Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București

Telefon: 0213192747, Fax: 0213190126

e-mail: arbitration@ccir.ro

1 P
07 B
446
774
635
952

Popescu & Asociații SPARL
către Victoriei Center
Str. Bazești nr. 75-77
etaj 13, cod 011013, sector
București

34204 23.MAY 22

Popescu & Asociații S.p.a.r.l.			
INTRARE	Nr.	462	
IESIRE			
Ziua	24	Luna	05
		Anul	2022

